

UNIVERSITAS TYRNAVENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

4 | 2013

Beáňa Trnavských univerzít

Naši absolventi
Andrea Kerestešová

Na FF prví emeritní profesori

*Všetkým čitateľom ďakujeme za priazeň
a želáme šťastné a požehnané Vianoce*

*vedenie univerzity
a redakčná rada časopisu*

Počas uplynulých týždňov a mesiacov som si častejšie kládol otázku, akí vlastne sme ľudia a čo je v slovenskom národe cenné. Konfrontujeme sa stále intenzívnejšie s veľkým svetom a usilujeme sa mu porozumieť. Ste, či nie ste na prvých 500 priečkach šanghajského rankingu univerzít? Uznávate rovnosť všetkých,

hodnoty a správnosť všetkého, čo niekto robí, všade a za každých okolností? Poučujú nás ako treba žiť a chápať veci, možno aj to, kto z nás je žena a kto muž. Nemal som s tým našťastie nikdy problém a nikomu som sa v žiadnej súvislosti nesmiel ani nikoho nehodnotil. Ale nikto mi nezakáže matku nazývať mamou a otca ockom. Tým dvom sme dlžní ich takto oslovovať. A očakávam to s nádejou aj od mojich vlastných detí; tie slová znejú sladko a zachraňujú nás od neľudskosti, chladu a vedomia vlastnej neužitočnosti. Tak, ako nás zachraňuje slovenská kultúra a myslenie, ktorú možno o chvíľu niektorí budú nazývať spiatočníckou. Je to jasné, lebo hodnotu slovenskej kultúry necharakterizujú predovšetkým chrámy a kult, s tým by sa ešte dalo ľahko vysporiadať, ale na prvom mieste podstata veci a tá zahrňuje pozornosť voči človeku, jeho slobode, dôstojnosti, podčiarknutie jeho zodpovednosti a otvorenosť voči transcendentnu. Prostredníctvom takejto kultúry, v jej svetle, vnímame vedu i vzdelávanie z hľadiska ich cieľa a zmyslu; v nich nachádzame súvislosti i spôsob a odvahu hľadať a nachádzať smerovanie v ktoromkoľvek vednom odbore a na ktorejkoľvek katedre. Tých, ktorí na to už prišli, nemožno tak

ľahko manipulovať. Tých, ktorí majú odvahu takto hľadať, možno právom nazvať tiež vlastencami. Vlastenectvo je predsa predovšetkým odkrývaním tejto súvislosti slovenského bohatstva pre študentov, ale aj nás samotných. Čo hodnotnejšie možno dnes v tomto zmätenom a dezorientovanom svete ľuďom dať? A ešte: ak chcete postaviť dobrú loď, prv nezhrmažďujte ľudí, ktorí budú píliť drevo, rozdeľovať úlohy a vydávať príkazy, ale učte ľudí vnímať s nostalgiou šíre a večné more. Toto nám odkazuje Antoine de Saint-Exupéry, autor známeho Malého princa, ktorý žil v rokoch 1900 až 1944. Aby sme sa učili myslieť a túžiť, a pozeráť hore do hĺbok pravdy, lebo inak sme ako ľudia skončili. Aj s akoukoľvek vysnívanou ekonomikou a pravidlami ako sa máme správať.

Marek Šmid, rektor

OBSAH

Pohľadom rektora	2
Na pulze univerzity	3 – 5
Čo nás teší	6 – 7
Predstavujeme	8 – 9
Čas na interview	10 – 11
Zo života fakúlt	12 – 21
Študentská panoráma	22 – 23
Keď prehovorí archívy	24 – 25
Učiteľské a študentské mobility	26
Ponad čas	27
Naši absolventi	28 – 29
Naša identita	30 – 31

UNIVERSITAS TYRNAVENSIS časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12, ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava, IČO 31 825 249, č. tel.: 033/5939111

<http://www.truni.sk/>, e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor: prof. ThDr. Ladislav Csontos SJ, PhD.

Členovia RR: Mgr. Erika Juríková, PhD. Mgr. Miroslav Haľák, PaedDr. Ľubomír Rendár, PhD., Peter Kasten, prof. MUDr. Bohumil

Chmelík, PhD., Mgr. Marek Psota, JUDr. Miroslava Vráblová, PhD., Mgr. Martin Császár, ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD., Bc. Bc. Veronika Pétiiová, PhD. Zuzana Martinkovičová, P. Branislav Beniač SJ.

Technický redaktor: Alžbeta Kudlová

Jazyková úprava: PhDr. Jozef Molitor

Grafická úprava: Oľga Svetlíková

Tlač: TYPUS UNIVERSITATIS TYRNAVENSIS, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania: štvrťročník

Dátum vydania periodickej tlače: december 2013, ročník: druhý

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí na Trnavskej univerzite

Pri príležitosti 15. výročia obnovenia PF TU sa dňa 1. októbra 2013 konala na Trnavskej univerzite prednáška pána Miroslava Lajčáka, podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky moderovaná prof. PhDr. Milanom Katunincom, PhD., prorektorom Trnavskej univerzity v Trnave.

V úvode prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD. privítal akademickú obec, študentov a vzácných hostí – okrem menovaného pána ministra aj pani Janu DUBOVCOVÚ – verejnú ochrankyňu práv, jeho Magnificenciu pána Jozefa MATÚŠA – rektora univerzity svätých Cyrila a Metoda v Trnave, pána Andreja Drobu, riaditeľa kancelárie ministra a pána Borisa Gandela, hovorca ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. S príhovorom k 15. výročiu obnovenia Právnickej fakulty vystúpila prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc., dekan-

ka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ktorá zhodnotila novodobú históriu fakulty, poukázala aj na problémy, ktoré vedenie fakulty starostlivo rieši s pevnou vôľou k rozvoju akademických činností a starostlivou opaterou a zhodnocovaním hodnôt, ktoré stáli pri zrode fakulty v roku 1998. Podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslav Lajčák vystúpil s prednáškou na tému „Aktuálne otázky zahraničnej a európskej politiky“. Šéf slovenskej diplomacie sa zameril na hlavné zahraničnopolitické priority Slovenskej republiky, medzi ktoré prioritne zaradil región západného Balkánu a krajiny Východného partnerstva. Taktiež zhodnotil výsledky uplynulého Valného zhromaždenia OSN v New Yorku, ktoré podľa neho prinieslo pozitívne výsledky. Po skončení vystúpenia minister diskutoval so študentmi a prítomnými hosťami. Vystúpenie ministra M. Lajčáka je dostupné na webovej stránke MZVaEZ SR.

Zdroj: Kancelária rektora TU

Otvorenie akademického roku 2013/2014

Trnavská univerzita v Trnave otvorila nový akademický rok 2. októbra 2013 tradične slávnostnou svätou omšou Veni Sancte v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Trnave, ktorú celebroid generálny vikár Trnavskej arcidiecézy Mons. Ján Pavčír. V homílii sa dekan Teologickej fakulty, ThLic. Miloš Lichner SJ, D. Th., prihovril študentom Trnavskej univerzity a pripomenul hodnotné a praktické zásady „Ratio Studiorum“, ktoré tvorili koncepciu pedagogickej práce historickej Trnavskej univerzity spravovanej Spoločnosťou Ježišovou v dvoch storočiach. Zdôraznil nevyhnutnosť prepojenia intelektuálneho a spirituálneho rozmeru vedy a vzdelávania.

Po skončení svätej omše rektor Trnavskej univerzity prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., odovzdal čestné tituly „profesor emeritus“ trom kandidátom, ktorí sa pričínili o významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Trnavskej univerzity v Trnave: prof. PhDr. Jánovi Grácovi, DrSc., prof. Ing. Jánovi Letzovi, PhD., Dr. h. c. prof. PhDr. Richardovi Marsinovi, DrSc.

Vedenie univerzity a celá akademická obec emeritným profesorom praje do ďalších rokov pevné zdravie a veľa Božieho požehnania.

Súčasťou otvorenia akademického roku bola aj vernisáž výstavy „Křídla na cestách“, ktorú pripravilo rehabilitačné stredisko „Křídla“ v spolupráci so študentmi Teologickej fakulty Trnavskej univerzity.

Zdroj: Kancelária rektora TU

Aj toto sa dá zažiť v našom UPC

Na prelome rokov 2012 – 2013, teda na Silvestra, sa naši UPCčkari zúčastnili na svetovej akcii Modlitieb Taizé, s neznámymi ľuďmi, všetci sme predsa rodina ☺. Výsledkom bolo srdečné pozvanie na návštevu, ktoré nášmu pátrovi Braňovi adresoval správca Centra pre mladých v Bologni (niečo ako UPeCe v Taliansku). Keď sme sa o tom dozvedeli, neváhali sme a v rámci utužovania medzinárodných vzťahov sme s nadšením toto pozvanie prijali. A tak po náročnom vybavovaní, nekonečnom organizovaní a neúnavnom propagovaní sa vydal autobus plný dychtivých mladých ľudí v ústrety noci... Prvou zastávkou sa nám stala romantická Verona, známa hlavne ako dejisko tragédie Romea a jeho milej Júlie. Po aklimatizovaní sa na lenivé talianske podmienky sme poobede vyrazili do hlavného cieľa našej cesty – historickej Bologne. Tu sme sa ubytovali v dohodnutých priestoroch, kde nechýbala ani kuchynka či kaplnka, dokonca niektorí z nás bývali priamo u talianskych študentov. Začalo sa objavovanie. Nekonečné túlanie sa krivolakými uličkami, testovanie orientácie, atmosféra maličkých kaviarničiek a obrovských kostolov, to všetko sme si užívali plnými dúškami. Nechýbala každodenná svätá omša (niekedy dokonca slovensko-anglicko-talianska), modlitba, hra na gitare, spoločné večery. A keďže sme už boli v Taliansku, prečo to nevyužiť naplno? A tak v nasledujúcich dňoch nasledovali výlety

do umení presiaknutej Florencie, s možnosťou návštevy slávnych múzeí (áno, videli sme aj Michelangelovho Dávida), svetoznámej Pisy (myslím, že všetci máme fotku ako podopierame šikmú vežu ☺), či do menej známej, ale nemenej peknej Ravenny. Po ceste domov sme nesmútili, zastavili sme sa totiž ešte na poslednej zastávke – v Benátkach. Slnko páliło, gondoly brázdili kanály, pouliční umelci dotvárali dokonalú atmosféru. S poslednými lúčmi zapadajúceho slnka sme sa vydali na cestu domov plní nových krásnych zážitkov, spomienok a skúseností. Veľká vďaka patrí hlavne nášmu pátrovi Braňovi, ktorý nám svojou znalosťou taliančiny (a Talianska) ponúkol mnoho zaujímavostí, cenných informácií a hlavne zorganizoval a duchovne viedol celú našu výpravu. Aj toto sa dá zažiť v našom UPC. Tak neváhaj a príď aj ty!

*Za kolektív UPC Magdaléna Huljaková
študentka FZaSP TU*

Slávnostné zasadnutie členov Vedeckej rady

Slávnostné zasadnutie členov Vedeckej rady Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, rozšírené o hostí zo zahraničia, sa konalo 15. októbra. V úvodnej časti zasadnutia boli udelené medaily pri príležitosti životného jubilea ako prejav úcty a vďaky za dlhoročné pedagogické a vedeckovýskumné pôsobenie na Fakulte nasledujúcim pedagógom: **bronzová medaila doc. Ing. Margaréte Kačmarčíkovej, PhD., strieborná medaila PhDr. Marte Vaverčákovej, PhD., MPH., zlatá medaila prof. MUDr. Bohumilovi Chmelíkovi, PhD., zlatá medaila doc. MUDr. Júliusovi Chramcovi, PhD., zlatá medaila prof. MUDr. Ľudovítovi Jurgovi, DrSc. a pamätná medaila Dr. h. c. prof. Dr. Danielovi Westovi, PhD.** ako prejav úcty a vďaky za jeho významné zásluhy pri rozvoji a upevňovaní kontinuálnej medzinárodnej spolupráce medzi Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave a Univerzitou v Scrantone.

Slávnostný príhovor predniesli rektor prof. doc. Marek Šmíd, PhD. a poverená dekanica doc. PhDr. Martina Žáková, PhD.

V ďalšej časti nasledovala prezentácia monografie „Integrating Health Impact Assessment with the Policy Process; Lessons and experiences from around the world“. Editorkou a autorkou troch vedeckých prác uverejnených v tejto monografii je Dr. Monica O'Mullane, interná odborná asistentka na Katedre verejného zdravotníctva. Monografia vyšla v tomto roku vo vydavateľstve Oxford University Press.

Na záver zasadnutia si prítomní vypočuli prednášku prof. Dr. Daniela J. Westa, Jr., Ph.D. z jezuitskej University of Scranton (Pennsylvania, USA).

Bohumil Chmelík

Čestný doktorát Trnavskej univerzity v Trnave

Dňa 12. novembra 2013 na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady Trnavskej univerzity v Trnave, rozšírenom o vedecké rady fakúlt, bol udelený čestný doktorát univerzity „**doctor honoris causa**“ nestorovi katolíckej teológie na Slovensku, **ThDr. h. c. PhLic. Emilovi Krapkovi SJ** a významnému odborníkovi v oblasti teórií sociálnej práce, profesovi Katolíckej univerzity Eichstätt – Ingolstadt a viceprezidentovi Európskeho výskumného inštitútu sociálnej práce, **prof. Dr. Petrovi Erathovi**.

Trnavská univerzita v Trnave udelila čestný doktorát ThDr. h. c. PhLic. Emilovi Krapkovi SJ (obr. vľavo) „za rozvoj katolíckej teológie v neľahkých podmienkach prenasledovania Cirkvi

a za jej etablovanie na Trnavskej univerzite v Trnave“

a prof. Dr. Petrovi Erathovi (obr. vpravo) „za významný prínos pre rozvoj sociálnej práce na Slovensku i v celej Európe s osobitným zreteľom na jeho zásluhy pri budovaní sociálnej práce ako študijného a vedného odboru na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave“.

Zdroj: Kancelária rektora TU

Hokejový turnaj univerzít SR 2013

V rámci jubilejného 10. ročníka Športových dní Trnavskej univerzity sa novovytvorený hokejový tím TU 14. novembra 2013 v Bratislave zúčastnil na hokejovom turnaji univerzít SR. Hokejový tím Trnavskej univerzity doplnený o 3 študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda odohral prvé oficiálne hokejové zápasy v histórii univerzity. Hoci náš hokejový tím nevyhral ani jeden z troch zápasov v skupine, podal heroický výkon s tímami, ktoré majú nepomerne kvalitnejšie podmienky na prípravu a ich kádre sú plné aktívnych hokejistov z prvej ligy. V rozhodujúcom zápase o postup zo skupiny sme nešťastne prehrali s tímom Prešovskej univerzity 1:2. Obaja naši brankári boli vyhlásení za najlepších hráčov tímu v dvoch zápasoch. Našich hokejistov prišli povzbudiť aj členovia vedenia univerzity na čele s pánom rektorom, ktorý osobne poďakoval všetkým hráčom za príkladnú bojovnosť

a tiež realizačnému tímu na čele s pani prorektorkou doc. Ľubicou Ilievovou za organizáciu našej účasti na turnaji. Hoci Trnavská univerzita má v porovnaní s inými vysokými školami veľmi skromné podmienky na športovanie, zaradila sa medzi osem univerzít, ktoré odohrali veľmi kvalitný hokejový turnaj pod záštitou Slovenskej asociácie univerzitného športu a Slovenského zväzu ľadového hokeja. Obe inštitúcie plánujú v budúcom roku zorganizovať Akademické majstrovstvá SR v ľadovom hokeji, kde by náš tím nemal chýbať.

J. Koricina

Analytici odporúčajú študovať na Pedagogickej fakulte TU

Ktoré povolania majú perspektívu? Na to presne odpovedať dnes nevie asi nikto, no analytik Hospodárskych novín Tomáš Púchly a prognostik SAV Vladimír Baláž sa pokúsili priniesť na túto otázku odpoveď v Hospodárskych novinách plus 6. septembra. Podľa nich patrí medzi najperspektívnejšie profesie aj vzdelávanie alebo učiteľstvo popri odvetviach, ako sú finančníctvo a poisťovníctvo, informácie a komunikácia, zdravotníctvo a sociálna pomoc. Hospodárske noviny popri perspektívnych rezortoch prinášajú aj radu, ktoré školy sú pre odbornú prípravu na prácu v konkrétnom odbore najlepšie. V rezorte vzdelávania odporúčajú budúcim učiteľom prípravu práve na Pedagogickej fakulte TU. Analytici istotne pritom brali do úvahy aj hodnotenie Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry, ktorá v roku 2012 hodnotila 109 fakúlt v 11 odboroch a Pedagogická fakulta našej univerzity obhájila dlhodobu veľmi dobré umiestnenie medzi slovenskými pedagogickými fakultami, resp. v minulom roku sa umiestnila spomedzi nich na prvom mieste. Pochopiteľne, ani tu však netreba zabudnúť na to, že ak si má fakulta zachovať svoje meno v príprave učiteľov aj v budúcnosti, musí dbať okrem vedeckovýskumnej činnosti a ďalších ukazovateľov predovšetkým na kvalitu svojich absolventov. Osobitne je to dôležitá úloha dnes, keď na vysokých školách študujú populačne slabé ročníky.

Aj keď práca v pedagogických službách nepatrí s výškou priemerného mesačného zárobku 720 eur medzi najlepšie ohodnotených profesie, analytici vidia jej perspektívnosť predovšetkým v podstate bezproblémovom uplatňovaní sa absolventov učiteľstva na trhu práce, resp. priamo v rezorte vzdelávania. Očakávajú takisto, že okolo roku 2020 začnú do dôchodku nastupovať aj veľmi silné populačne ročníky narodené v 50. a 60. rokoch minulého storočia, čo sa istotne prejaví aj vo väčšej výmene učiteľských generácií.

(jh)

Konečne pod jednou strechou

V priestoroch Mestskej športovej haly v Trnave sa 22. októbra uskutočnila historicky prvá spoločná Beánia trnavských univerzít. Beánia je tradičnou študentskou slávnosťou prijímania prvákov staršími študentmi, doposiaľ organizovaná univerzitami v Trnave len samostatne. Spoločná beánia mala byť kľúčovým podujatím, ktoré študentov týchto dvoch významných vzdelávacích ustanovizní začne neformálne viac spájať. „**Trnava je študentské mesto. Denne sa tu zdržiava niekoľko tisíc študentov, čo nie je málo. Rozhodli sme sa, že prvá spoločná akcia bude práve beánia,**“ popisuje myšlienku integrácie organizátor Andrej Brník.

Pod záštitou oboch univerzít, Trnavskej univerzity a Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, podujatie slávnostne otvorili ich rektori, prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD. za TU (na obr. vľavo) a za UCM Dr. h. c. doc. Ing. Jozef Matúš, CSc., mim. prof. (na obr. vpravo).

Okrem pestrého sprievodného programu podujatie hudobne podporili známe mená ako Kali, The Cellmates alebo DJ EKG.

O úspechu spoločnej Beánie svedčia nielen pozitívne ohlasy z radov študentov, ale i samotných organizátorov. „**Bola to akcia, ktorá mala spájať. A o tom svedčí aj fakt, že na podujatie prišlo skoro 2000 študentov a ide tak o najväčšiu kultúrnu študentskú akciu, aká sa v meste Trnava vôbec konala,**“ zdôraznil Mgr. Andrej Brník z organizačného tímu.

Peter Kasten

foto: Andrej Brník/Konferencia

„Srbsko – slovenské vzťahy“

Medzinárodná konferencia „**Srbsko – slovenské vzťahy**“ s podtitulom **Z histórie, súčasnosti a budúcnosti** sa konala pod záštitou Veľvyslanca Srbskej republiky v Slovenskej republike a rektora Trnavskej univerzity v Trnave 4. októbra v Aule Pazmaneum.

Konferencia v jednotlivých príspevkoch srbských a slovenských účastníkov obsiahla širokú problematiku vzťahov dvoch slovanských národov v historickom kontexte až po súčasnosť. Medzi autormi konferencie boli dvaja reprezentanti Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce. Matea Bucalo predniesla príspevok „*Sociálna integrácia Srbov žijúcich na Slovensku*“ a Bohumil Chmelík prednášku na tému „*Srbské obdobie sochára Jána Koniarka*“.

B. Chmelík

Čas na predvianočné stretnutia

Bližiaci sa koniec roka býva obyčajne poznačený zvýšenými aktivitami, či už pri dokončovaní projektov, publikácii alebo iných dôležitých činností. V tomto hektickom období sa však vždy nájde čas aj na tradičné predvianočné stretnutia. Stretávajú sa pracovníci rektorátu, fakúlt, ako i jednotlivých katedrií, aby pri spoločnom posedení bilancovali, ale hlavne sa uvoľnili a tvorili to, čo je pre univerzitu dôležité – spoločenstvo. Tu sa v pokoji stretnú aj tí, ktorí počas celého roka žijú takpovediac v pokluse. Na katedrách, kde to umožňujú podmienky, sa stretávajú učitelia aj so študentmi, čo pomáha utvárať to klasické universitas magistrorum et scholarium, v ktorom sa odovzdávajú nielen vedomosti a zručnosti, ale aj životný štýl intelektuála.

Ladislav Csontos

Nové knihy o univerzite

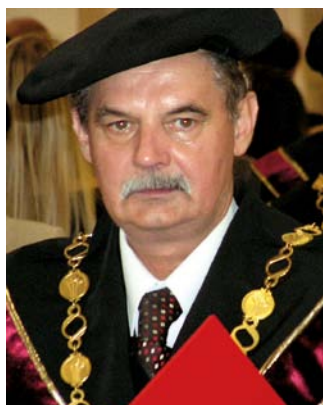
V týchto dňoch uzreli svetlo sveta ďalšie dve zaujímavé publikácie, týkajúce sa súčasnej i starobylej Trnavskej univerzity.

Prvou z nich je zborník Ústavu dejín Trnavskej univerzity *Fons Tyrnaviensis V*. V časti *Univerzitné slávnosti* sú zverejnené slávnostné prejavy domácich i zahraničných hostí, ktoré odzneli pri príležitosti konania niektorých univerzitných osláv v rozpätí rokov 2009 – 2012. V častiach *Štúdie a Správy, materiály* sa autori príspevkov venujú symbolike Trnavskej univerzity, výskumu, poézii i jednej z dominant severného Spiša. Záver zborníka dopĺňajú recenzie dvoch publikácií *Šarišskí študenti na európskych univerzitách 1387 – 1918* a *Dejiny observatória na Trnavskej univerzite 1756 – 1785*.

Druhou zo spomínaných novínok je spoločné dielo Národnej Széchenyiho knižnice, Vysoké školy teologickej v Ostrihome, Nadácie sv. Vojtecha pre výskum strednej a východnej Európy v Ostrihome a Ústavu dejín Trnavskej univerzity *AVE TYRNAVIA!* Autori publikácie István Käfer a Eszter Kovács pri príležitosti 365. výročia založenia univerzitnej tlačiarne odborne spracovali a skompletizovali bibliografické záznamy tlačí, ktoré vyšli z produkcie univerzitnej tlačiarne v rokoch 1648 – 1777. Počas výskumu objavili a skompletizovali takmer stovku nových doteraz neznámych tlačí. Toto pozoruhodné dielo preložila Alžbeta Hološová a vydalo univerzitné vydavateľstvo Typi Universitatis Tyrnaviensis. Obe publikácie sú záujemcom k dispozícii v univerzitnej knižnici.

Zuzana Martinkovičová

Cena Literárneho fondu pre
prof. JUDr. *Jozefa Prusáka*, CSc.

Literárny fond, Sekcia pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy udelila v roku 2013 **prof. JUDr. Jozefovi Prusákovi, CSc.**, „Prémii za trojročný vedecký ohlas 2013“ v kategórii spoločenskej vedy, ako prejav verejného uznania za výrazný vedecký ohlas za predchádzajúce tri roky.

v Košiciach

vedeckovýskumné pracovisko Teologickej fakulty Trnavskej univerzity

Začiatky Centra spirituality siahajú do osemdesiatych rokov 20. storočia, keď sa jeho postupného formovania ujal doc. PhDr. Michal Fedor SJ, CSc., ktorý pri svojej činnosti bohato využíval svoje osobné skúsenosti získané nielen v Slovenskej akadémii vied, ale aj v Matici Slovenskej a vo Vedeckej knižnici, kde pôsobil dlhé roky. Súčasťou Teologickej fakulty Trnavskej univerzity je Centrum spirituality od 1. decembra 2001.

ality sa tiež podieľa na vzdelávacej činnosti, osobitne v doktorandskom štúdiu, pričom túto činnosť zaisťuje najmä knihovníckymi a inými informačnými službami.

Najväčším bohatstvom, ktorým Centrum spirituality disponuje, je jeho knižnica. Prvé knihy jeho zakladateľ získaval na Slovensku v Matici Slovenskej, v starých jezuitských archívoch v mestách, ako napr. Levoča a u rôznych darcov, ale aj v Moskve a v Ríme. Od roku

2001 sa knižničný fond systematicky zväčšuje nákupom a výmenou s inštitúciami ako napr. Slovanská knihovna Praha, Česká národní knihovna Praha a mnohé knižnice na Slovensku. Veľkým obohatením bol dar kompletnej knižnice Jána XXIII. z Centra východných kresťanských štúdií Univerzity v Scrantone (presne 12 000 knižných jednotiek), ktorá sa z USA preniesla do Košíc 14. júla 2004. Tým sa knižnica Centra spirituality zaradila medzi najväčšie mnohojazyčné špecializované odborné-vedecké knižnice v stredoeurópskom priestore.

V Centre spirituality sa nachádza aj výnimočný

Hlavnou náplňou činnosti Centra spirituality je vedecká, expertízna a vzdelávacia činnosť v oblasti východných cirkevných vied. Pod východnými cirkevnými vedami sa rozumejú napr. cirkevné a všeobecné dejiny, ktoré majú vzťah s východnou cirkvou či štátoprávnymi útvarmi, v ktorých je východná cirkev podstatnou zložkou, ďalej je to napr. východné kanonické právo, liturgia, ikonografia, hudba, teológia, spiritualita, filozofia (najmä ruská), a ďalšie príbuzné oblasti. V Centre spirituality sa realizujú výskumné projekty tak domáce ako aj zahraničné, ďalej sa organizujú vedecké sympóziá, prednášky, odborné semináre, konferencie, kolokviá a iné vzdelávacie a osvetové aktivity. Centrum spiritu-

archív, ktorý obsahuje nielen dokumenty už zaniknutých jezuitských kolégií a domov zo 17. – 18. storočia, ale aj ďalšie staré pamiatky (napr. k dejinám Košíc), ktoré sa podarilo zachrániť pred zničením. Hľadám najväznejšou pamiatkou archívu Centra spirituality je pergamenový hlaholský list, časť Českej Emauzskej hlaholskej biblie, pochádzajúci z 15. storočia. Jeho výnimočnosť podčiarkuje aj skutočnosť, že ide o jediný zachovaný fragment Nového Zákona (okrem neho sa v Čechách zachovalo len 17 listov Starého Zákona).

V rámci oddelenia starých tlačí sa v knižnici uchováávajú vzácne knihy z doby od 16. až po 19. storočie. Centrum spirituality disponuje tiež zaujímavou zbierkou hudob-

nín najmä východnej (byzantskej) hudby. Za zmienku stojí aj tzv. elektronický archív Centra spirituality, ktorý obsahuje množstvo publikácií a článkov v elektronickej podobe, medzi ktorými sa nachádzajú aj vzácne knihy a staré tlače, ktoré sa v súčasnosti prakticky nedajú získať v knižnej podobe.

Dnes sa knižničný fond obohacuje rovnako, ako aj v mnohých iných knižniciach, teda najmä knižnými darmi, výmenou kníh a nákupom.

Knižnica Centra spirituality dnes patrí medzi najväčšie svojho druhu v strednej Európe. Hoci dnes ešte nie je jej existencia na Slovensku docenená, vďaka neustálemu rozširovaniu informačných kanálov sa raz môže stať kľúčovou v štúdiu kresťanského Východu a ekleziologických vzťahov nielen na Slovensku, ale aj v strednej Európe.

Centrum spirituality ako vedeckovýskumný ústav je členom medzinárodnej siete jezuitských centier so sídlom v Antverpách, pričom v rámci tejto siete úzko spolupracuje s členskými vedeckými inštitúciami v Belgicku (**Jesuit European Social Centre Brusel**; Universitair Centrum Sint-Ignatius Antverpy; **Conference of European SJ Provincials Brusel**), Francúzsku (**Centre de recherche et d'action sociales Paríž**), Írsku (Jesuit Centre for Faith and Justice Dublin), Nemecku (Institut für Gesellschaftspolitik Mníchov), Poľsku (Angelus Silesius House Vroclav; Europejskie Centrum Komunikacji i Kultury Varšava), Rusku (**St. Thomas Institute of Philosophy, Theology and History Moskva**), Španielsku (Instituto de Derechos Humanos, Universidad de Deusto Bilbao; Instituto Universitario de Estudios sobre Migraciones, Universidad Pontificia Comillas Madrid), Taliansku (Facoltà di Scienze Sociali, Pontificia Università Gregoriana Rím; Istituto di Formazione Politica „Pedro Arrupe“ Palermo), Švédsku (Newmaninstitutet, Höskola för teologi, filosofi och kultur Uppsala), a Veľkej Británii (**The Heythrop Institute: Religion & Society, Londýnska univerzita**). Okrem toho **Centrum spirituality bilaterálne spolupracuje** najmä so Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV v Bratislave, Centrom Aletti v Olomouci, Pápežským východným inštitútom v Ríme, Centrom východokresťanských štúdií Londýnskej univerzity v Londýne, Departmentom pravoslávnej teológie teologickej fakulty Univerzity východného Fínska v Joensuu a s Inštitútom liturgických vied Ukrajinskej katolíckej univerzity v L'vove.

Centrum spirituality má potenciál stať sa jedným z najvýznamnejších inštitútov, kde by sa sústreďovali informácie (knižnica a archív), umožňovalo sa ich štúdium (študovňa) a bola by možnosť získať akademické hodnosti (TFTU).

Centrum spirituality je vo viacerých ohľadoch jedinečné. Ide o jedinú inštitúciu na Slovensku, ktorá sa venuje východnej problematike ako vedecký ústav a jeho knižnica je jedinečná nielen v rámci Slovenska, ale aj v stredoeurópskom priestore. Zaradenie Centra spirituality medzi inštitúcie Trnavskej univerzity poskytuje jedinečnú možnosť využitia potenciálu knižnice a pomôcť pri vedeckom výskume v rámci rôznych projektov a prác teologicko-kulturologického charakteru nielen študentom, ale aj pedagógom a pracovníkom vedeckých smerov.

Dr. Šimon Marinčík

Prvá profesorka

klasickej archeológie na Slovensku

Klára Kuzmová, CSc.

Pani profesorka sa vo svojej vedeckej práci zameriava na dobu rímsku a tzv. provinciálnu archeológiu, rímsku keramiku a rímsko-germánske vzťahy. Je členkou pracovnej skupiny Akreditačnej komisie, členkou odborovej komisie pre doktorandské štúdium na UKF v Nitre aj TU v Trnave a editorkou periodika Anodos. Od roku 2001 je internou pracovníčkou Filozofickej fakulty TU, v rokoch 2002 – 2004 vykonávala funkciu prodekanke pre vedu, výskum a doktorandské štúdium a od roku 2005 vedie Katedru klasickej archeológie. Pani profesorka sa so svojimi kolegami, z ktorých väčšina sú jej bývalí študenti, aktívne podieľa na propagovaní rímskej kultúry na Slovensku medzi verejnosťou. Jej dlhoročné pedagogické skúsenosti a vynikajúci vzťah k študentom boli v tomto roku ocenené cenou Martina Palkoviča.

Vyštudovala na Filozofickej fakulte UK v Bratislave odbor archeológia a po skončení školy pracovala na Archeologickom ústave SAV v Nitre, kde získala v roku 1994 titul kandidáta vied. V roku 2004 sa habilitovala na Filozofickej fakulte UKF v Nitre prácou Terra sigillata z rímskeho tábora v Iži v kontexte importu v strednom Podunajsku. Po úspešnom absolvovaní inauguračného konania na svojej materskej Filozofickej fakulte TU ju prezident republiky v roku 2011 vymenoval za prvú profesorku klasickej archeológie na Slovensku.

Pani profesorka, čo bolo Vašou motiváciou pri výbere študijného odboru archeológia?

K záujmu o archeológiu som sa dostala úplne prozaicky, prostrední-

ctvom vedecko-populárnej literatúry, dokumentárnych filmov a istú úlohu zohral azda aj môj vzťah k prírode, k terénu i k cudzím jazykom, ktoré sú pre náš odbor nevyhnutné. Pre štúdium archeológie som bola

viac-menej rozhodnutá už pred nástupom do gymnázia a nakoniec to bol jediný odbor, na ktorý som sa na UK v Bratislave prihlásila. Mala som šťastie, že sa štúdium archeológie v tom roku otváralo a bola som prijatá.

S čím všetkým ste sa museli popasovať od štúdia až po menovanie za profesorku?

Bolo to dosť dlhé obdobie, ktoré je ťažké v stručnosti charakterizovať. Vnímam ho v každom prípade pozitívne najmä preto, že som sa mohla venovať práci, ktorú považujem za svoje povolanie. Spomeniem aspoň dve, pre mňa dôležité skutočnosti. Po skončení štúdia som sa dosta-

la do Archeologického ústavu SAV v Nitre, na výskum rímskeho tábora v Iži pri Komárne, na ktorom som sa podieľala takmer 30 rokov. Pre pedagogickú prácu ma získala prof. Novotná, zakladateľka odboru klasická archeológia na Slovensku i príslušnej katedry na TU. Začínala som výberovými prednáškami o rímsko-provinciálnej archeológii, k nim sa postupne pridali ďalšie, ale aj mnohé iné aktivity, ktoré ma natoľko zaujali, že som sa rozhodla pre stále pôsobenie na TU.

Ako hodnotíte možnosti súčasných študentov archeológie počas štúdia a po jeho skončení?

Počas štúdia majú skutočne veľa príležitostí na prehĺbenie svojich teoretických i praktických vedomostí. Napomáha im samotný Bolonský systém a rôzne štipendijné programy, ktoré každý rok využívajú na jedno až dvojsemestrálne pobyty najmä v Rakúsku, Nemecku, Maďarsku, Poľsku, Turecku. Ich situácia je omnoho ťažšia po absolvovaní štúdia, keďže ani domáci, ani zahraničný trh neoplývajú pracovnými miestami pre archeológov. Napriek tomu sa mnohým našim absolventom podarilo umiestniť v odbore. Na Slovensku pracujú napr. v AÚ SAV, na pamiatkových úradoch, v múzeách, súkromných archeologických firmách. Niektorí sa uplatnili aj v renomovaných inštitúciách v zahraničí.

Aká je prepojenosť teoretického vzdelávania v klasickej archeológii s praxou?

Súčasťou nášho študijného programu je každoročná trojtýždňová prax v teréne, na katedrovom výskume alebo na výskumoch iných inštitúcií doma i v zahraničí. Obľúbené sú medzinárodné letné školy, jednu z nich sme niekoľko sezón organizovali spolu s AÚ SAV pri rímskom tábore v Iži, v ostatných rokoch sme part-

nermi Katedry archeológie UKF pri organizovaní letnej školy vo Zvolene – Pustom hrade. Metódy a techniky terénneho výskumu si totiž môžu študenti osvojiť aj na iných ako antických lokalitách. Preto využívame aj záchranné výskumy v Trnave a blízkom okolí, ktoré uskutočňujeme na základe Zákona o ochrane pamiatok, zároveň ako podnikateľskú činnosť. Študentov však vysielame aj na výskumy našich partnerských univerzít, napr. do Turecka, kde sa zúčastňujú na odkrývaní významných antických miest.

Aké je podľa Vás postavenie archeológie a špeciálne klasickej archeológie na Slovensku? Je verejnosť dostatočne informovaná o rímskych pamiatkach na našom území a v okolitých štátoch?

Ako je známe, v súčasnosti sú preferované najmä prírodovedné a technické odbory, preto sme nútení neustále obhajovať svoje opodstatnenie a preukazovať svoje kvality. Verejnosť často spája archeológiu s dobrodružstvom, s objavovaním pokladov, ale realita je úplne iná. Určite dochádza aj k výnimočným nálezom, ale každodenná prax spočíva hlavne v systematickej práci. Informovanosť nie je v tomto smere optimálna, antika sa žiaľ pomaly vytráca aj z učebných osnov základných a stredných škôl. Záujem o túto tému je však značný, čo potvrdil náš vzdelávací projekt, ktorý sme realizovali v rokoch 2012 – 2013 v spolupráci s Múzeom krásnych umení v Budapešti a s katedrami klasických jazykov a pedagogických štúdií TU.

Aká perspektíva sa otvára pre odbor?

Perspektívu v oblasti vzdelávania vidím najmä v neustálom záujme o štúdium klasickej archeológie na TU a v pôsobení našich absolventov ako odborných asistentov ka-

tedry. V oblasti vedy je perspektívna naša účasť na medzinárodných projektoch, pričom sa osobitne usilujeme o terénny výskum antickej lokality v zahraničí, v spolupráci s partnerskou univerzitou. V rámci edičnej činnosti pripravujeme rukopis prvej slovenskej vysokoškolskej učebnice Úvod do štúdia klasickej archeológie a plánujeme vydávať aj kvalitné dizertačné práce s medzinárodným dosahom.

Na Trnavskej univerzite pôsobíte od roku 1998 a patríte medzi prvých pedagógov Katedry klasickej archeológie. Akou cestou prešla podľa Vás Filozofická fakulta aj katedra za ten čas?

V uplynulom období došlo skutočne k markantným zmenám, čo však neznamená, že súčasný stav je uspokojivý a nemáme čo vylepšovať. Z hľadiska odboru sa nám podarilo stabilizovať študijný program a v súčasnosti sme jediným pracoviskom na Slovensku, poskytujúcim štúdium vo všetkých troch stupňoch. Zaslúžili sa o to okrem už spomínanej prof. Novotnej aj ďalší renomovaní odborníci – doc. Dufková a profesori Hošek, Burian, Jobst, Kovács. O medzinárodnom uznaní katedry svedčí aj záujem zahraničných bádateľov o naše konferencie organizované každé dva roky, o cudzojazyčný zborník Anodos vydávaný pravidelne od roku 2001, o spoluprácu na projektoch. Dôležité sú aj pozvania pre našich učiteľov a študentov na pobyty do zahraničia, ako aj záujem o študijné pobyty u nás, v rámci programu Erasmus. Naďalej nás však ťažia priestorové podmienky, aktuálna finančná situácia a legislatíva, nepriaznivo ovplyvňujúce najmä pôsobenie zahraničných učiteľov, doktorandské štúdium, edičnú i podnikateľskú činnosť. Verím však, že nájdeme riešenia pre splnenie našich predsavzatí.

*Za rozhovor ďakuje E. Juríková.
Foto: I. Kuzma*

Filozofická fakulta

Menovanie prvých emeritných profesorov na Filozofickej fakulte

Pri príležitosti otvorenia nového akademického roku, po slávnostnej omši Veni Sancte, bol 2. októbra 2013 po schválení vedeckými radami fakulty a univerzity významným profesorom Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity Jánovi Grácovi, Jánovi Letzovi a Richardovi Marsinovi, udelený titul emeritný profesor.

Prof. PhDr. Ján Grác, DrSc. pôsobil na Katedre psychológie Fakulty humanistiky, neskôr Filozofickej fakulty TU od roku 1994. V rokoch 1994 – 1999 zastával funkciu vedúceho katedry, predsedal rade doktorandského štúdia odboru sociálna psychológia, reprezentoval Katedru psychológie na vedeckých konferenciách. Je autorom projektu každoročných stretnutí absolventov Katedry psychológie FF TU so svojimi učiteľmi. Práce profesora Gráca predstavujú ucelenú teóriu psychológie edukácie, ktorá je inak poňatá ako tradičná psychológia výchovy. Možno tvrdiť, že sa neuspokojoval s replikami myšlienok o psychológii výchovy, ale vytvoril svoju inovatívnu teóriu, v ktorej rozpracoval skutočne podstatné otázky utvárania osobnosti, vytvoril novú terminologickú taxonómiu, načrtnol novú metodológiu skúmania psychických javov. Značný priestor vo svojej práci venoval analýze účinnosti výchovných metód a problematike psychológie mravnosti. Doteraz vydal 20 knižných monografií, 33 študijných textov, 119 štúdií a 196 odborných článkov.

Historik, archivár, špičkový znalec slovenského a uhorského stredoveku a vynikajúci pedagóg **Dr. h.c. prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc.** začínal ako archivár, ale dlhé roky pracoval v pozícii historika na Historickom ústave SAV, odkiaľ musel z ideologických dôvodov násilne odísť do dôchodku v januári 1985. Naspäť sa dostal aj s plnou rehabilitáciou až v roku 1990 a od roku 1992 je jeho meno spojené s Trnavskou univerzitou. V rokoch 1992 až 1998 zastával funkciu vedúceho Katedry histórie Fakulty humanistiky TU, v rokoch 1992 – 1995 bol predsedom fakultného akademického senátu, v rokoch 1995 – 1998 členom Akreditačnej komisie. Prof. Richard Marsina svojím dielom významne zasiahol do formovania teórie slovenských dejín ako samostatného vedeckého odboru, ktorú rozpracoval do súčasnej, vedeckou spoločnosťou plne akceptovanej podoby. Nezmazateľne sa zapísal do histórie slovenskej vedy najmä dvoma zväzkami *Slovenského diplomatára*. Za jeho celoživotné dielo a prínos vo výskume slovenských dejín mu bolo okrem iného udelené prezidentom Slovenskej republiky štátne vyznamenanie Pribinov kríž III. triedy za celoživotné dielo v oblasti modernej slovenskej historiografie, archívnictva a pomocných vied historických.

Prof. Ing. Ján Letz, PhD. založil roku 1995 samostatnú katedru filozofie a do roku 2006 ju viedol. Jeho pedagogické pôsobenie na fakulte spočívalo v zabezpečovaní výučby filozofie na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia, a to osobitne prednášaním teórie poznania, ontológie, filozofie transcencie, kresťanskej filozofie 20. storočia so zreteľom na doterajšiu filozofickú tradíciu, ontológie s osobitným akcentom na existenciálne a personalistické modely. Od roku 1997 zostavoval a bol editorom série monotematických zborníkov vedeckých štúdií *Acta Philosophica Tyrnaviensia*. V rokoch 1992 – 1993 bol členom Akademického senátu Trnavskej univerzity, v rokoch 1994 – 2000 prodekanom pre vedu a výskum, v rokoch 2001 – 2004 prorektorom pre vedu a výskum a v rokoch 2005 – 2006 opäť prodekanom pre vedu, výskum a doktorandské štúdium. Od roku 1990 bol riešiteľom 11 výskumných projektov a grantov, napísal a publikoval 15 monografií a uverejnil viac ako 240 statí v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch, z toho 123 vedeckých prác. Prof. Letz sa vo vedeckej práci zameriava na základné otázky filozofie 20. a 21. storočia, predovšetkým kresťanskej filozofie, a to osobitne v oblasti ontológie, teórie poznania, filozofickej antropológie, filozofie transcencie a v neposlednom rade v oblasti metafyziky. Prof. Ján Letz sa významnou mierou zapísal do pôsobenia novodobých dejín Trnavskej univerzity ako jej akademický funkcionár, pedagóg a v neposlednom rade ako vynikajúci vedecký pracovník.

Prof. Timothy Williamson na Filozofickej fakulte

Ďalší „One week with...“, ktorý sa na Katedre Filozofie FF TU koná už tradične každý semester, sa uskutočnil 1. až 9. októbra 2013. V zimnom semestri začínajúceho akademického roka sme privítali **profesora Timothy Williamsona** z oxfordskej New College a mali sme príležitosť vypočuť si jeho myšlienky a názory, ako aj možnosť diskutovať počas seminárov spojených s jeho prednáškami.

Prof. Timothy Williamson patrí medzi najvýznamnejších analytických filozofov súčasnosti. Od roku 2000 je Wykeham profesorom logiky na New College Oxford University, predtým pôsobil na Edinburgh University a Trinity College Dublin. Vo svojej vedeckej práci sa venuje logike, epistemológii, metafyzike a filozofii jazyka. Je autorom viacerých kníh: *Identity and Discrimination* (Blackwell 1990, 2013), *Vagueness* (Routledge 1994), *Knowledge and its Limits* (Oxford 2000), *The Philosophy of Philosophy* (Blackwell 2007), *Modal Logic as Metaphysics* (Oxford 2013) a viac ako 180 vedeckých článkov. O význame jeho filozofie svedčí aj kniha *Williamson on Knowledge* (P. Greenough, D. Pritchard (eds.), Oxford 2009), ktorá obsahuje 15 kritických esejí rôznych významných autorov mapujúcich prácu a vplyv Williamsonových názorov. Prof. Williamson je nositeľom viacerých významných ocenení a ako hosťujúci profesor pôsobil okrem iného v Princetone, na Australian National University a na University of Canterbury (New Zealand), ako aj na mnohých ďalších európskych univerzitách.

Počas svojho pobytu na filozofickej fakulte prof. Williamson predniesol sériu prednášok: *What is left of the linguistic turn?*, *Philosophical thought experiments*; *Knowing by Imagining*; *Experimental philosophy*; *Argumentation in philosophy*; *Abductive philosophy*; *Philosophy in the UK*, ktorých predmetom boli úvahy o podstate filozofie a jej úlohe, ale aj zamýšľanie sa nad úlohou predstavivosti a myšlienkových experimentov v poznaní. Napriek náročnosti tém a analytickému mysleniu s radosťou možno konštatovať záujem študentov o prednášané témy, o čom svedčí čulá diskusia a bohatá účasť študentov z domáceho prostredia, ako aj záujem hostí a študentov zo SAV a z českých univerzít (Olomouc, Brno). Fakulta sa tak opätovne etabluje ako otvorená novým myšlienkam a lákavá pre hostovanie aj pre najrenomovanejších filozofov, čo môže podporiť aj riešenie nového ESF projektu *Zvyšovanie kvality Trnavskej univerzity v Trnave*, v rámci ktorého sa návšteva prof. Williamsona uskutočnila.

Andrej Démuth, Marta Dobrotková, Erika Juríková
Foto: Ladislav Tkáčik

Pedagogická fakulta

Filozoficky o súčasnej výchove

Prečo si pedagogika ako veda nevystačí pri vlastnej sebareflexii s poznatkami a odbornými prístupmi, zúženými na rádius tzv. pozitívnej vedy? O aké myšlienkové východiská sa opierajú súčasné teórie výchovy a vzdelávania? A vôbec – pýta sa ešte dnešný pedagóg, v praxi či vo výskume, čo je zmyslom edukácie v súčasných podmienkach?

Tieto a ďalšie otázky si kládli zástupcovia obce pedagógov a filozofov na medzinárodnej konferencii *Kontexty filozofie výchovy v novoveku a súčasnej perspektíve – Contexts of Philosophy of Education in Modern Times and Contemporary Perspective*, ktorá

sa uskutočnila v Smolenickom zámku v dňoch 3. – 4. októbra 2013. Celé vedecké podujatie gestoroval tím vedcov a pedagógov *Katedry pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave*, v spolupráci so štyrmi zahraničnými vedeckými inštitúciami (*Towarzystwo Pedagogiki Filozoficznej – Poľsko, Katedra občanskej výchovy a filozofie Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe – Česká republika, Università Pontificia Salesiana, Rím – Taliansko*) a s medzinárodnou spoločnosťou *Central European Philosophy of Education (CEUPES)*. Podujatie nadviazalo na obdobnú konferenciu z roku 2010 *Kontexty filozofie výchovy v historickej a súčasnej perspektíve* (28. – 29. 10.) a bolo pokračovaním, ktoré odráža dlhodobé odborné zameranie a záujem členov riešiteľského tímu o problematiku filozofie výchovy, ktorej tradícia sa na Slovensku iba vytvára. Potreba filozofickej reflexie výchovy sa ukazuje ako nanajvýš naliehavá v oblasti ďalšieho rozvíjania vied o výchove, ako aj s nimi súvisiacej pedagogickej praxe. Ako výzvu pre skúmanie a diskusiu účastníci vytýčili niekoľko obsahových okruhov: 1) *Philosophia a sophophilia oproti súčasným výzvam výchovy*: Súvzťažnosť a vzájomná podmienenosť filozofického a pedagogického – bez ohľadu a/alebo vzhľadom na dobový kontext. Možnosti filozofického riešenia krízových uzlov súčasnej pedagogiky. Výchova ako terapia rezignujúcej kultúry; 2) *Premeny modernity a postmodernity v pedagogickom myslení*: Historické pokusy uchopiť problematiku výchovy a vzdelávania uprostred transformačných prúdov 20. a 21. storočia. Osobnosti, koncepcie a vedecké školy na prelome tisícročí. 3) *Oikonomia výchovy a vzdelávania*: Nielen „básnický“, ale aj „výchovne“ býva človek. Domov ako existenciál edukácie človeka. Výchova ako príbytok stávania sa človekom, uprostred paradoxov na jednej strane prirodzenosti a slasti domova a na druhej jeho štruktúrovania, spravovania a riadenia. Možnosti a limity inštitucionalizácie výchovy a vzdelávania.

Konferenciu otvorili príhovormi rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. Marek Šmid a dekan Pedagogickej fakulty TU v Trnave, prof. René Bílik, pod ktorých záštitou podujatie prebiehalo. Odznelo deväť plenárnych prednášok a devätnásť referátov v sekciách od účastníkov z desiatich zahraničných a ôsmich domácich univerzít. V rámci teoretických podnetov, ktoré odzneli v príspevkoch, diskusiách i neformálnych debatách účastníci realizovali tieto základné ciele konferencie:

- vyzdvihnúť, zdôrazniť a zhodnotiť súvzťažnosť a vzájomnú podmienenosť pedagogiky a filozofie,
- analyzovať historické kontexty formovania modernej a postmodernej filozoficko-pedagogickej reflexie,
- identifikovať aktuálne problémy teórie a praxe edukácie a poukázať na úlohu filozofie výchovy pri ich riešení.

Andrej Rajský a Blanka Kudláčová
Katedra pedagogických štúdií

Práva ľudí s postihnutím

V dňoch 3. – 5. októbra 2013 sa na starobylej univerzite Ludwiga Maximiliána v Mníchove konalo 6. medzinárodné sympóziu z liečebnej a špeciálnej pedagogiky. Zúčastnilo sa ho viac ako sto odborníkov zo 16. krajín sveta, medzi nimi aj piati členovia Katedry pedagogických štúdií (doc. Mgr. art. Jaroslava Gajdošíková Zeleiová, PhD., PaedDr. Naďa Bizová, PhD., a interní doktorandi Mgr. Veronika Dolejš, Mgr. Stanislav Špánik a Mgr. Ivana Šuhajdová). Sympóziu bolo zamerané na implementáciu a účinnosť Dohovoru OSN o právach ľudí s postihnutím (2006) v jednotlivých krajinách sveta a organizovala ho Fakulta pedagogiky a psychológie LMU, s ktorou Katedra pedagogických štúdií dlhodobo spolupracuje. Členovia KPŠ prezentovali na sympóziu parciálne výstupy z riešenia projektu KEGA 009TVU-4/2011 „*Inkluzívna edukácia ako viacdimeziálny výchovný problém*,” pod gesciou profesora Viktora Lechtu. Na sympóziu zaznel aj spoločný plenárny referát prof. PhDr. V. Lechtu, CSc. a doc. Mgr. Kateřiny Vitáskovej, Ph.D. z Univerzity Palackého v Olomouci. Tím odborníkov z KPŠ sa venuje problematike inkluzívnej edukácie od roku 2007 a v súčasnosti pripravuje v rámci projektu dve monografie.

ločný plenárny referát prof. PhDr. V. Lechtu, CSc. a doc. Mgr. Kateřiny Vitáskovej, Ph.D. z Univerzity Palackého v Olomouci. Tím odborníkov z KPŠ sa venuje problematike inkluzívnej edukácie od roku 2007 a v súčasnosti pripravuje v rámci projektu dve monografie.

Naďa Bizová

Beseda s Marekom Vadasom

Súčasná slovenská literatúra sa dostala k slovu 6. novembra 2013, keď sa v priestoroch Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity uskutočnilo stretnutie s Marekom Vadasom, jedným z najvýraznejších prozaikov posledných rokov (na obr. vpravo). Autorské čítanie a diskusia boli zamerané na predstavenie nateraz poslednej Vadasovej

zbičky krátkych próz Čierne na čiernom, ktorá čitateľovi sprostredkúva vzrušujúci a zároveň mystický svet Afriky. Dlhoročná osobná skúsenosť Mareka Vadasa s týmto prostredím sa stala inšpiračným zdrojom jeho literárnej výpovede. Jej originalitu ocenila odborná verejnosť už v roku 2007 v podobe udelenia prestížnej literárnej ceny Anasoft litera, ktorú organizuje združenie Ars litera. Práve tomuto združeniu patrí poďakovanie za prijímanie stretnutí študentov a pedagógov s Marekom Vadasom na akademickej pôde v Trnave.

Radoslav Raffaj

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Identita sociálnej práce v Európe – akademická a odborná diskusia

Začiatok akademického roka na FZaSP je typický množstvom odborných konferencií, ktoré sa konajú na jej pôde. V tomto roku sa medzi ne zaradil aj 7. ročník medzinárodnej konferencie „Identita sociálnej práce v Európe – akademická a odborná diskusia“, ktorú organizoval Európsky výskumný inštitút sociálnej práce (ERIS) a Katedra sociálnej práce FZaSP. Konferencia sa uskutočnila v dňoch 10. – 11. októbra v priestoroch Auly Pazmanium. Konferenciu, na ktorej sa zúčastnili hostia zo Slovenska, Nemecka, Veľkej Británie, Poľska, Holandska, Českej republiky, Francúzska, Rakúska, Litvy či Fínska, slávnostným príhovorom otvorila hlavná organizátorka doc. Miriam Slaná a tiež významní hostia, zástupca Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ing. Jo-

zef Burian, rektor Trnavskej univerzity prof. Marek Šmid a prezident ERIS, doc. Oldřich Chytil. V tomto roku sa téma konferencie špecializovala na profesionálnu identitu sociálnej práce, a to akoademickej disciplíny, tak profesionálnej činnosti. V rámci oboch dní konferencie bol program veľmi zaujímavý a obohatený prednáškami vzácných hostí. Azda najväčšiu pozornosť získal profesor Malcolm Payne, ktorý predostrel problematiku identít „sociálnych prác“ v rámci Európy. Ďalším vzácnym hosťom bol profesor Hans van Ewijk z Holandska, profesor Libor Musil zo susednej Českej republiky a profesorka Jana Levická, ktorá v hlavných plenárnych prednáškach reprezentovala našu fakultu. Súčasťou konferencie bola aj tzv. Young Academic Conference, samostatná sekcia pre študentov magisterského a doktorandského stupňa štúdia, kde mali študenti možnosť prezentovať a následne konzultovať výskumy svojich prác s mnohými odborníkmi nielen zo slovenských, ale predovšetkým zahraničných univerzít. Počas oboch dní paralelne prebiehalo niekoľko workshopov vždy s inou témou, v rámci ktorých sa vystriedalo veľké množstvo prednášajúcich odborníkov zademickej a praktickej oblasti. Konferencia prebehla veľmi úspešne aj vďaka spolupráci celého organizačného tímu a vybraných študentov. Nasledujúci ročník konferencie sa uskutoční na budúci rok na pôde University of Hertfordshire vo Veľkej Británii.

Michaela Hromková, Miriam Slaná, Andrej Kállay

Foto: autori

Projekt CENTER-TBI na Katedre verejného zdravotníctva

CENTER-TBI (Collaborative European NeuroTrauma Effectiveness Research in TBI) je európsky projekt pod-

porený grantovou schémou Európskej komisie Rámcový program 7 (FP7). Jeho cieľom je zlepšenie diagnostiky a liečby úrazov mozgu, ktoré sú celosvetovo považované za „tichú epidémiu“. Projekt potrvá 7 rokov, 2013 – 2020 a je na ňom zúčastnených 38 partnerských organizácií z celého sveta. Jediným partnerom za Slovenskú republiku je Trnavská univerzita. Členovia riešiteľskej skupiny sú z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, Katedry verejného zdravotníctva: MUDr. Alexandra Bražinová, MPH, PhD. (zodpovedný riešiteľ); Mgr. Veronika Gonšorová, PhD.; Mgr. Marek Psota; Mgr. Ľubomír Holkovič; PhDr. Marek Majdan, PhD. a prof. MUDr. Martin Rusnák, CSc. Ďalšie informácie môžete získať na stránkach projektu <http://www.center-tbi.eu>.

MUDr. Alexandra Bražinová, MPH, PhD.

Počet zahraničných účastníkov interdisciplinárneho sympózia rastie

V dňoch 14. – 16. októbra sa na pôde Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce uskutočnil šiesty ročník interdisciplinárneho sympózia s medzinárodnou účasťou na tému „Evidence as A Basis for Well-Being and Health“. Na sympóziu bolo prihlásených viac ako 60 prednášok a posterov od autorov zo Slovenska, Čiech, Rakúska, Maďarska, Srbska, Veľkej Británie a Spojených štátov amerických.

Po úvodnom slove prorektorky doc. PhDr. Ľubice Ilievovej, PhD. a poverenej dekanke FZaSP doc. PhDr. Marty Žákovej, PhD. pokračoval program úvodnou prednáškou profesora Walid El Ansari. V nej podrobne rozobral otázky spojené s realizáciou koncepcie zdravia verejnosti založeného na dôkazoch. Uviedol komplikovanú situáciu pri získavaní dôkazov, keď klinické štúdie sú z technických, ale najmä z etických dôvodov nemožné. Preto sa stále viac pristupuje k využívaniu prístupov na základe porovnania ich účinnosti. V závere predstavil projekty, ktorým sa venuje doma, na University of Gloucestershire vo Veľkej Británii.

V prvý deň sympózia odzneli prednášky domácich i zahraničných účastníkov na témy, ktoré približujú rôzne aspekty výskumu v oblasti zdravia verejnosti. Oproti predchádzajúcim konferenciám bola výrazne vyššie účasť doktorandov, ktorí prednášali výsledky svojho skúmania. V rámci predstavenia posterov sa prezentovali práce, ktoré boli skôr experimentálneho charakteru, ilustrované kvantitatívnymi analýzami výsledkov. Popoludní prebehla panelová diskusia na tému vzde-

lávania v rozvojových aktivitách, ktorá pritiahla pozornosť všetkých, ktorí majú záujem o činnosť v krajinách potrebných našu pomoc. Na diskusii sa zúčastnili predstavitelia akademického sektoru i mimovládnych organizácií. V nasledujúcom bloku prednášok boli zaradené témy, ktoré sa venovali problematike kvality života chorých alebo osôb v riziku ochorenia. Zaujalo vystúpenie docentky Paulik z Univerzity v Szegede na tému tabakizmu a jeho znižovania. Autorka sa dotkla otázok podobných tým, ktoré riešime aj na Slovensku. Zo Srbska a Republiky Srbskej odzneli prednášky venované infekčným ochoreniam a ich vplyvu na kvalitu života populácie.

Druhý deň pokračovalo sympóziu prednáškami venovanými prezentáciám zo zahraničia, najmä z USA. Účastníci z University of Scranton, najmä študenti pod vedením profesora Westa, predniesli viacero prednášok, v ktorých často porovnávali situáciu v ich domovine s tým, čo pozorovali na Slovensku. Prof. West sa venoval problematike vzťahu zdravia pacienta a populácie, ktorej je súčasťou. Diskusia ukázala, že tieto témy sú blízke našim problémom.

Šieste sympóziu prinieslo mnoho nových a zaujímavých tém na diskusiu a možnú spoluprácu medzi domácimi a zahraničnými účastníkmi. Sympóziu sa stretlo s narastajúcim záujmom mladých vedeckých pracovníkov. Kvalita prednesených výsledkov sa zreteľne zvyšuje z roka na rok. Sympóziu je špecifické svojím zameraním na viac odborov z oblasti zdravotníctva a spoločenských vied, a zároveň možnosťou konfrontovať

výsledky študentov a mladých vedeckých pracovníkov s výsledkami z mnohých oblastí výskumu akademického prostredia aj praxe. Prínos sympózia spočíva v narastajúcom počte zahraničných hostí, čo umožňuje našim študentom a mladým vedeckým pracovníkom získať bližšiu predstavu o vedeckej a výskumnej činnosti zahraničných kolegov. Recenzovaný zborník abstraktov bol vydaný v tlačenej forme.

M. Rusnák,
K. Grendová,
V. Rusnáková

Teologická fakulta

Slávnostné otvorenie akademického roka

23. septembra 2013 sa uskutočnilo slávnostné otvorenie akademického roka na pôde Teologickej fakulty Trnavskej univerzity so sídlom v Bratislave. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnili pedagógovia a študenti Teologickej fakulty. Pozvanie prijali aj viacerí hostia – rektor Trnavskej univerzity Marek Šmid, prorektori Trnavskej univerzity, dekan Evanjelickej bohosloveckej fakulty v Bratislave Ľubomír Batka, viacerí poslanci Národnej rady a predstavitelia vlády SR, provinciálni predstavení reholí, a tiež priatelia a podporovatelia TF TU. Slávnostné zhromaždenie pozdravil dekan Teologickej fakulty Miloš Lichner SJ. Slávnostnú prednášku mal arcibiskup Cyril Vasil' SJ, sekretár Kongregácie pre východné cirkvi v Ríme. Venoval sa téme „Ekleziologický a cirkevnoprávny rozmer misie svätých Cyrila a Metoda“. V prednáške ozrejmil kontext misie a zdôraznil viaceré doteraz nepoznané historické a teologické skutočnosti. Záver programu patrilo slávnostnej svätej omši v jezuitskom kostole v Bratislave. Slávnostnej liturgii predsedal zástupca viceprovinciála rehole Jezuitov na Slovensku P. Jozef Kyselica SJ a v kázni sa prihovril arcibiskup Vasil'. Po svätej omši nasledovalo agapé v priestoroch fakulty a po ňom bolo pracovné stretnutie dekana Teologickej fakulty s pedagógmi fakulty.

Miloš Lichner

Univerzita tretieho veku

Univerzita tretieho veku pri Teologickej fakulte Trnavskej univerzity má už dlhú tradíciu. Od jej vzniku v roku 1999 prešlo jej bránami viac ako 600 absolventov. Spočiatku to boli tri ročníky základného kurzu Božie slovo a vierouka, liturgia a sviatosti, morálna teológia a cirkevné dejiny. Naši absolventi však dychtili po ďal-

ších vedomostiach, preto mnohí z nich absolvovali toto základné štúdium aj niekoľkokrát. A pretože sa prednášajúci aj striedali, rovnaké témy boli prezentované vždy z iného uhla pohľadu.

Od roku 2012 sa ponuka pre našich seniorov rozšírila o tri špecializácie, a to: východná kresťanská spiritualita, patristická a stredoveká kresťanská literatúra a kresťanské umenie.

V tomto akademickom roku sme rozšírili ponuku o dve ďalšie špecializácie: duchovné cvičenia a kultúra života a smrti. V detašovanom pracovisku TF TU v Centre spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach sa tiež úspešne rozbehol projekt UTV s prednáškami a duchovnými cvičeniami.

Okrem týchto špecializácií sa vedeniu Teologickej fakulty podarilo v spolupráci s televíziou Lux pripraviť projekt vysielania prednášok pre 1. ročník základného kurzu cez televíziu Lux. Ide o ojedinelý projekt v rámci celoživotného vzdelávania, v ktorom sa prednášky dostanú aj k tým seniorom, ktorí sa nemôžu dostať na prednášky osobne do Bratislavy. V tomto akademickom roku pokračujeme vysielaním prednášok pre druhý ročník a plánujeme aj tretí ročník. Hnacím motorom sú pre nás aj veľmi dobré ohlasy od našich poslucháčov, ktorí so zánietením sledujú tieto prednášky, píšú práce, a čo

Úspech pedagóga Teologickej fakulty Trnavskej univerzity

Internetový portál jazykovevzdelavanie.sk aj tento rok organizoval súťaž „NAJ jazykový produkt“. Jej cieľom je podpora autorov, vydavateľstiev a predajcov kvalitných lingvistických produktov. Tento rok bol v kategórii Knižný slovník nominovaný Grécko-slovenský slovník od Homéra po kresťanských autorov (autorka Helena Panczová, vydavateľstvo Lingea) a odborná komisia mu udelila prvé miesto. Tento slovník zároveň získal aj titul Top produkt, ktorý sa udeľuje na základe hlasovania používateľov. Helena Panczová vyučuje latinčinu a gréčtinu na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave so sídlom v Bratislave, publikuje preklady cirkevných otcov v edícii Starokresťanská knižnica, je autorkou niekoľkých vedeckých monografií a viacerých vedeckých štúdií.

Miloš Lichner

je veľmi chvályhodné, mnohí z nich sa kvôli tomu naučili aj pracovať s počítačom.

Na záver by som sa s vami chcela podeliť o vyznanie jedného nášho, žiaľ už nebohého poslucháča, ktorý každý týždeň v každom počasí cestoval skoro ráno z Oravy, aby sa po prednáške neskoro v noci vracal z Bratislavy.

V roku 2005 som nastúpil na Teologickú fakultu Trnavskej univerzity za veľmi veľkej námahy, nakoľko som dochádzal až 300 kilometrov. No s veľkým a otvoreným srdcom a dušou. Môžem vyznať, že toto štúdium ma pretvorilo a že sa zo mňa stal iný človek, človek zrelého života, života kresťana. Ďakujem za to Bohu, prednášajúcim a mojim spolužiakom.

Miroslava Fabiánová

Udalosti na fakulte

Počas mesiaca november sa na našej fakulte udialo viacero dôležitých udalostí.

- * 5. novembra bola na podujatí predstavená publikácia zborníka *In verbo autem tuo*, ktorý vyšiel pri príležitosti 70. narodenín pátra Jána Ďuricu, SJ. Páter Ďurica prednáša na Teologickej i Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity, medzi jeho zásluhy patrí tiež práca na preklade Jeruzalemskej Biblie.
- * 12. novembra bol na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady udelený čestný titul *doctor honoris causa* nestorovi Katolíckej teológie na Slovensku Pátrovi ThDr. h. c. Phlic. Emilovi Krapkovi, SJ a
- * 13. novembra sme privítali na návšteve rektora Jakoba Varnai OFM zo Sapientia College od Theology z Budapešti. Účelom jeho návštevy bolo prerokovanie vzájomnej spolupráce s našou univerzitou.
- * Následne sa 14. novembra uskutočnila prezentácia prvého zväzku komentárovej rady k Novému zákonu. Ide o komentár k evanjeliu podľa sv. Marka. V tejto edícii už vyšli tri zväzky komentárov k Starému zákonu.

Veronika Pétiová

Spájanie kresťanov na webe – Moja Komunita

Súčasnosť je plná masmédií a sociálnych sietí, kde nachádzame často nevhodné reklamy, články, obrázky a mnoho iného. Aby sa v kresťanských kruhoch predišlo týmto nežiaducim vplyvom, vznikol tím niekoľkých kňazov a laikov, ktorý sa pokúsil nájsť na webe to dobré a využiť ho na to, aby členovia Cirkvi spoločne budovali Božie kráľovstvo. Pri týchto úvahách vznikla myšlienka kresťanskej sociálnej siete „Moja Komunita“ (www.mojakomunita.sk). Používať ju môžu veriaci, neveriaci, farnosti a komunity. Každý používateľ je špecifický svojimi vlastnosťami a možnosťami, ktoré využíva pri tvorbe profilu a stránok. Využívajú: blogy, tvorbu podstránok, článkov, stránok, pridávanie pdf, word, fotky...

Ďalšími projektmi sú: Aktuality /agregát správ/; Projekt Godzone; WorshipLife; Stena modlitieb/možnosť modliť sa za seba navzájom pomocou napísaných prosieb/ a mnoho iného. Ako používateľ (osoba, správca stránok farnosti aj komunity) odporúčam MK, pretože je to vynikajúci prostriedok pre veriacich prepojených hlbšie na jednej sociálnej sieti. Keďže po dlhšom čase sa menila grafika celého portálu a po programátorskej stránke je portál veľmi náročný, v súčasnosti sa pracuje na doplnení a vyladení mnohých funkcionalít. Viac informácií nájdete na samotnej stránke www.mojakomunita.sk alebo svoje otázky môžete poslať na e-mailovú adresu info@mojakomunita.sk, tejto téme som sa venovala aj v rámci fakultného kola švočky, ktorá sa uskutočnila v školskom roku 2012/2013.

Petra Majerníková

Misijný jarmok

Už po 11. raz sa v priestoroch Misijného domu sv. Arnolda Janssena v Bratislave–Petržalke uskutoční podujatie s názvom Misijný jarmok. Bude sa konať na tretiu adventnú nedeľu 15. decembra 2013 po sv. omšiach o 8:00 a 10:00.

Výťažok z Misijného jarmoku bude venovaný na misie v Brazílii, kde pôsobí absolvent našej fakulty Páter Pavol Baláž, SVD. Na príprave tohto podujatia sa podieľajú viacerí študenti a absolventi našej fakulty.

Na jarmoku si budete môcť zakúpiť rôzne darčkové predmety pre Vašich najbližších. Ochutnať špeciality slovenskej i zahraničnej kuchyne či zabojsť o hodnotné ceny v tombole... Všetko v príjemnej misijnej atmosfére. Srdečne Vás pozývame. Bližšie informácie nájdete na stránke www.mladymisionar.sk.

Veronika Pétiová

Právnická fakulta

XI. Lubyho právnické dni

tislave, Košiciach a Trnave, Notárskej komory SR, Generálnej prokuratúry, zástupcovia Slovenskej advokátskej komory), ako aj zo zahraničia, čím nadobudla konferencia medzinárodný význam. Zahraničnými účastníkmi boli predovšetkým univerzitní profesori a docenti z významných európskych univerzít a vedeckých inštitúcií (em. o. Univ.-Prof. DDr. Dr.h.c. Rudolf Welser, Univerzita Viedeň – Rakúsko; doc. JUDr. Bohumil Havel, PhD., Ústav štátu a práva Akadémie vied Českej republiky, Praha – Česká republika; Prof. dr. sc. Tatjana Josipovič a Doz. Dr.sc. Aleksandra Maga-

V dňoch 19. až 20. septembra 2013 sa v priestoroch Kongresového centra Slovenskej akadémie vied v Smoleniciach konala pod záštitou Nadácie Štefana Lubyho a v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave medzinárodná vedecká konferencia XI. Lubyho právnické dni na tému „Ochrana slabšieho subjektu v súkromnom práve“.

Organizátori Lubyho právnických dní sa vždy pri výbere témy konferencie orientovali na aktuálne a spoločensky závažné témy. Nie je to inak ani v prípade jedenásteho ročníka tejto významnej medzinárodnej vedeckej konferencie, keď sa pri výbere témy konferencie vychádzalo z premisy, že súkromné právo obsahuje z právno-filozofického hľadiska aj nezanedbateľnú sociálnu dimenziu. Hlavnou myšlienkou celej vedeckej konferencie bola europeizácia národných právnych úprav v oblasti súkromného práva a s tým súvisiaca požiadavka ochrany slabšieho subjektu v súkromno-právnych vzťahoch.

Na konferencii sa zúčastnili a zároveň na konferencii vystúpili zástupcovia právnej vedy a právnej praxe zo Slovenska (zástupcovia právnických fakúlt v Bra-

ni, Univerzita Záhreb – Chorvátsko; prof. Dr. Viktorija Žindarčić – Skubić a doc. Dr. Ana Vlahek, Univerzita Ľublana – Slovinsko; prof. Dr. Dušan Nikolić, Univerzita Nový Sad – Srbsko; Uni.-Doz. Dr. Christian Alunaru, Univerzita Arad – Rumunsko; prof. Dr. Meliha Povlakić, Univerzita Sarajevo - Bosna a Hercegovina; Dr. Zoltán Nemessányi, Univerzita Pécs – Maďarsko). Vzhľadom na bohaté zastúpenie odborníkov z medzinárodného vedeckého prostredia konferencia prebiehala v troch jazykoch, a to v jazyku slovenskom, anglickom a nemeckom.

Všetky prednesené referáty boli sprevádzané zaujímavou a podnetnou diskusiou. Záverom možno skonštatovať, že Lubyho právnické dni patria k jedným z najvýznamnejších medzinárodných vedeckých podujatí v našom regióne. XI. ročník si zachoval vysoký štandard, ktorého základom sú už neodmysliteľne špičkoví prednášajúci a široké portfólio aktívnych diskutujúcich z právnej teórie aj praxe.

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD. LL.M.

JUDr. Ivana Klorusová, LL.M.

Mgr. Martina Uhliarová, PhD.

„Ethical lawyer inside alebo
Etické aspekty právničiny“

Pred niekoľkými rokmi Katedra filozofie Filozofickej fakulty našej univerzity začala organizovať prednáškové cykly na jednotiace témy. Jeden rok, jeden cyklus, jedna téma. Myšlienkou sa inšpirovala Právnická fakulta a v tomto roku sa extra curricula zameriava na úlohu a postavenie právnikov a právničiek v spoločnosti. Prvé podujatie v rámci cyklu sa na PF TU v Trnave uskutočnilo 3. októbra 2013 a nieslo názov „Ethical lawyer inside alebo etické aspekty právničiny“. Fakulta už druhý raz hostila prof. James E. Moliterna z Washington & Lee Law School. Profesor sa dlhodobo špecializuje na problematiku právnickej etiky, osobitne advokátskej a sudcovskej etiky, profesionálnych a profesijných zručností právnikov a na reformu právneho vzdelávania. Tentoraz profesor okrem simulovanej interaktívnej hodiny právnickej etiky predniesol i prednášku o vývoji právnického vzdelávania v USA a o histórii etického vzdelávania právnikov. Za základný princíp dobrej výučby profesor označil formulu „povedz mi a zabudnem, ukáž mi a zapamätám si, zapoj ma a pochopím“. Profesor zdôraznil, že právnici/ právničky a spoločnosť sú prepojené. Aj preto sa etické vzdelávanie do programov fakúlt v USA ako povinný predmet zaviedlo možno až vďaka tlaku spoločnosti na právnikov po afére Watergate. Profesor sa zúčastnil aj na diskusii o tom, čo pre zlepšenie stavu v Slovenskej republike môže robiť každý z nás. Právnická fakulta mala možnosť a česť na podujatí vypočuť si aj prednášky Dr. Eleny Berthotyovej, sudkyne Najvyššieho súdu SR a Dr. Čaputovej, advokátky spolupracujúcej s Via Iuris. Obe prednášajúce sa zamerali predovšetkým na povolanie sudcu/sudkyne a na potrebu jasných (etických) pravidiel či princípov správania sa, ktorými by sa táto profesia mohla spravovať. Na akcii sa zúčastnili desiatky študentov a študentiek z našej fakulty i z iných právnických fakúlt. Rovnako sa na podujatí zúčastnili aj mimotrnavskí vyučujúci. Veríme, že podujatím sa podarilo okrem iného zosieťovať ľudí, ktorí majú o tému záujem.

Mgr. Lucia Berdísová, PhD.
Mgr. Marek Káčer, PhD.

Ruse Annual Conference

Univerzita Angela Kancheva v Ruse v Bulharsku a Vedecká spoločnosť mesta Ruse organizovali v dňoch 25. – 26. októbra 2013 medzinárodnú vedeckú konferenciu pod názvom Ruse Annual Conference – Traditions and Innovations. Konferenciu usporiadali obe inštitúcie pod záštitou prof. Hrista Beloeva, DTSc. – rektora Rusenskej univerzity a prezidenta Rusenskej vedeckej spoločnosti.

Tematicky rozčlenili organizátori uvedené vedecké podujatie do oblastí biotechnológií, chemických technológií, ekológie a environmentalistiky, veterinárnej medicíny, strojárstva a elektrotechniky, priemyselného dizajnu, informatiky, ekonómie a manažmentu, európskych štúdií, pedagogiky a psychológie, histórie a etnológie, zdravotníctva a, samozrejme, aj právnych vied.

Trnavskú univerzitu, Právnickú fakultu na podujatí reprezentovali prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD. a JUDr. Michal Maslen, PhD. Zástupcovia Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty aktívne vystúpili v rámci sekcie právnych vied so spoločným príspevkom na tému „*The right of access to court in matters of public administration decisions on administrative sanctions – case law of the European Court of Human rights and the Slovak Republic.*“ Príspevok autorov z Trnavskej univerzity sa zameril na skúsenosti SR pri uplatňovaní záruk ochrany práva na spravodlivý súdny proces – predovšetkým práva na prístup k súdu pri súdnom preskume rozhodnutí orgánov verejnej správy o administratívnych sankciách. V rámci svojho vystúpenia autori poukazovali na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré zásadným spôsobom vplývali na mieru transpozície požiadaviek čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd do slovenskej právnej úpravy správneho trestania.

Okrem slovenských a bulharských účastníkov na konferencii participovali aj akademici z Ruskej federácie, Ukrajiny a Litvy. Účastníci sekcie právnych vied vo svo-

jich príspevkoch reagovali na otázky medzinárodného obchodu, rodinného práva, administratívno-právnej zodpovednosti, správy daní a sociálneho zabezpečenia, trestno-právnej zodpovednosti, kriminalistiky a iných tém. Vedeckým výstupom z podujatia bude recenzovaný zborník príspevkov z konferencie.

JUDr. Michal Maslen, PhD.

Martin Štreba

Bývalý študent a neskôr doktorand na Pedagogickej fakulte TU, člen Trnavského literárneho klubu. Získal ocenenia na viacerých literárnych súťažiach (Wolkrova Polianka, Literárna Senica, Literárny Zvolen, Krídla Ivana Laučika a i.).

NOČNÁ ROZPRÁVKA

Na dlani jazera pristála labuť
Guľaté údery zvona sa kotúľajú z diaľky

Spoza chrbta ťahajú husaciu kožu

V roztratenom svetle je kostol
zo slonovej kosti
Ako výkričník sa ťahá k nebu

V jeho útrobach
drevený Kristus krváca do ulíc

Pod blikajúcou lampou neznámy kazateľ
túlavým psom káže o vine
popíja jablčné

Spí s jedným okom otvoreným
bdie

Nepozná dňa ani hodiny
Keď močí na storočný strom
Pozerá do nebies

O zázrakoch vie svoje
už roky kráča po hranách striech
často nakúka do privretých očí

Aj dnes – noc je Eva
čo ponúka striebisté jablko
Nechce hrýzť- stačí oblznúť

Mesiac je zlaté vajce
hostia
aj jablko
- sedí v konároch
pod nimi človek
krváca z rán

Na dlaň jazera si sadla labuť
Zakry si oči – je pričierna...

ARS THEOLOGICA

Zvony dnes zvonía privysoko
len starena
čo holou rukou
umýva drevený kríž
im rozumie

RAPSÓDIA V ČERVENOM

Už prvým dotykom
si do mňa nasadila sklo

Slnko bolo červené a lialo sa do polí

Aj teraz mi v dlaniach kvitnú
vlčie maky

Na tvár si nimi píšem
zabudni

Namiesto kríža
mi k hlave zasadte
jablone

HUSLISTA

Kamenný huslista sa chystá
vykročiť pravou na trávnik
zo všetkých síl sa snaží
no nehrá a nehrá

Nekamenní
neštrngajú drobnými
nepočujú

Až raz
husle roztiahnu krídla a vzlietnu
Z neba zakvília blýskavé sláčiky

Za hrst' drobných spadne k zemi
a priezračné tóny
rozvlnia zrkadlá

Insígnie Filozofickej fakulty

Foto pôvodnej dekanskej reťaze s medailou

Dekanská reťaz

Prvá dekanská reťaz filozofickej fakulty bola vyhotovená v roku 1997 v Mincovni Kremnica š. p., pričom jej ideovým autorom je Ivan Hroško. Reťaz je pozlátená, jednoduchá (bez emblémov). Na visiacej medaile je vyobrazená hlava Krista s krížovým nimбом. V hornej časti je majuskulný latinský kruhopis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dolu slovensky 19 TRNAVA 92. Medaila je jednostranná, s priemerom 90 mm.

Nová reťaz dekana bola vyhotovená v roku 2004, jej autorom je akademický sochár Milan Ormandík. Na pozlátenej reťazi sú na trinástich dielkoch znázornené tri pštrosie perá – symboly zakladateľa pôvodnej Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa, ktoré sú pospájané dekoratívnymi prvkami. Na ozdobnom závесе je v strede vyobrazená hlava Krista s krížovým nimбом. V hornej časti je majuskulný latinský kruhopis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dolu slovensky TRNAVA. Na závесе je

Foto súčasnej dekanskej reťaze s medailou

umiestnená visiaca jednostranná medaila, na ktorej je znázornený Kristov monogram, zložený z veľkých písmen X a P, doplnený písmenami A a Ω a v strede je horiaca lampa. V hornej časti medaily je majuskulou latinský názov fakulty FACULTAS PHILOSOPHICA (pôvodne FACULTAS HUMANISTICA), dolu heslo fakulty AB IGNE IGNE (v preklade *Od ohňa oheň*). Reťaz i medaila sú vyrobené z tombaku, priemer medaily je 80 mm.

Reťaze prodekanov si filozofická fakulta nedala vyhotoviť, avšak pri slávnostných akademických obradoch jeden z prodekanov nosí pôvodnú dekanskú reťaz.

Insígnie Pedagogickej fakulty

Dekanská reťaz

Autorom reťaze dekana pedagogickej fakulty je – rovnako ako v prípade ostatných fakúlt Trnavskej univerzity – akademický sochár Milan Ormandík. Samotná reťaz je preto takmer identická s ďalšími fakultnými reťazami: na pozlátenej reťazi sú na štrnástich dielkoch znázornené tri pštrosie perá ako symboly Petra Pázmaňa, ktoré sú pospájané dekoratívnymi prvkami. Na ozdobnom závесе je v strede vyobrazená hlava Krista s krížovým nimбом a majuskulný latinský kruhopis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dolu slovensky TRNAVA. Na závесе je umiestnená visiaca jednostranná medaila, na ktorej je zobrazená otvorená kniha a z nej vychádzajúce lúče poznania. V hornej časti je majuskulou latinský názov fakulty FACULTAS PEDAGOGICA, dolu heslo fakulty IMMO PECTORE (v preklade *Z hĺbky srdca*). Reťaz i medaila sú vyrobené z tombaku, vyrobené v roku 2001. Priemer medaily je 80 mm.

Prodekánská reťaz

Spolu s dekánskou reťazou boli v roku 2001 vyhotovené tri reťaze prodekanov, ktoré sú však takmer totožné s reťazou dekana. Jediný rozdiel je v závese, ktorým je v prípade prodekánskej reťaze ďalší, v poradí 15. dielec reťaze, na ktorom sú vyobrazené tri pštrosie perá, symboly Petra Pázmaňa.

Žezlo

Pedagogická fakulta si v roku 2001 dala spolu s reťazami vyrobiť aj vlastné žezlo, ktoré však používa len počas akademických slávností, na ktorých nie je prítomný pedel rektora, t. j. počas imatrikulácií študentov fakulty, či v prípade promócií absolventov bakalárskeho štúdia.

Autorom žezla, ktoré je vyrobené z pozlátenej mosadze, je Ondrej Ďurian. V hornej (motívovej) časti je v strede obdĺžnika umiestnená guľa symbolizujúca slnko, z ktorej naľavo a napravo vychádzajú po tri lúče. Na špici žezla je osadená medaila fakulty – totožná s visiacou medailou na reťazi dekana a prodekanov fakulty. Dĺžka žezla je 130 cm.

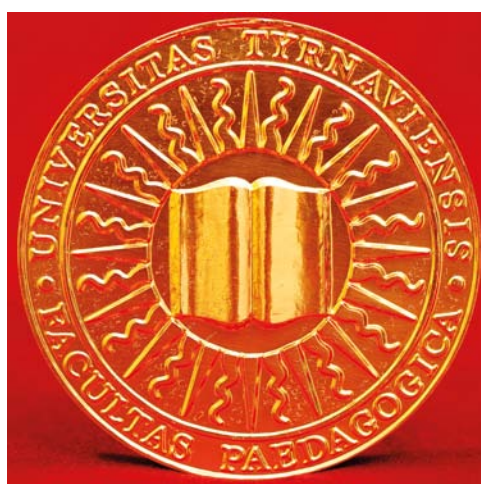
Pamätná medaila

Pamätná medaila pedagogickej fakulty sa udeľuje pri významných životných jubileách učiteľov a pracovníkov fakulty, prípadne aj iným osobnostiam (významné domáce a zahraničné návštevy), ktoré sa zaslúžili o rozvoj fakulty. Návrhy na ocenenie medailou schvaľuje grémium dekana fakulty.

Pamätnú medailu vyhotovil v roku 2001 Milan Ormandík. Na averze je zobrazená otvorená kniha a z nej vychádzajúce lúče poznania. V hornej časti je majuskulný latinský kruhový nápis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dole FACULTAS PAEDAGOGICA. Na reverze je v strede znázornený Katedrálny chrám sv. Jána Krstiteľa, vľavo mestský znak Trnavy (šesťspicové koleso), vpravo znak Trnavskej univerzity. Medaily boli vyrobené z tombaku v podobe zlaté, strieborné a bronzové. Priemer medaily je 70 mm.

*Marián Manák
Ústav dejín TU*

Za štúdiom do *Viedne*

V Európe je iba niekoľko metropol, ktoré okrem svojho historického a geografického významu ponúkajú také množstvo fungujúcich a prestížnych muzeálnych, knižničných, galerijných, vedeckých a univerzitných inštitúcií ako Viedeň. Práve blízkosť medzi Viedňou a Trnavou by mala byť dôvodom k živému záujmu o štúdium a vedeckú prácu medzi študentmi Trnavskej Univerzity. V prípade záujmu o štipendijné štúdium je pre študentov našej univerzity najvhodnejšie uchádzať sa o štúdium na najstaršej rakúskej univerzite, založenej v roku 1365, na *Viedenskej univerzite* (obr. 1 *Universität Wien* – www.univie.ac.at), a to predovšetkým vzhľadom na kompatibilitu ponúkaných študijných programov, so zameraním fakúlt a odborov u nás. Tie univerzity a vysoké školy, ktoré ponúkajú teoretické disciplíny vhodné aj pre študentov našej Univerzity, hľadajúcich špecifické zameranie, sú ďalej: *Akadémia výtvarných umení* (*Akademie der bildenden Künste Wien* – www.akbild.ac.at); *Univerzita úžitkových umení* (*Universität für angewandte Kunst Wien* – www.dieangewandte.at); *Ekonomická univerzita* (*Wirtschaftsuniversität Wien* – www.wu.ac.at) a súkromné univerzity ako: *Súkromná univerzita Sigmunda Freuda* (*Sigmund Freud PrivatUniversität Wien* – www.sfu.ac.at) alebo *Univerzita Modul* (*Modul University Vienna* – www.modul.ac.at). Vo všetkých menovaných inštitúciách je možné vybrať si predmety a študijné odbory vyhovujúce požiadavkám konkrétnych fakúlt a katedier na Trnavskej univerzite, a zároveň tieto školy ponúkajú aj programy vyučované iba v anglickom jazyku. Najlepšie je preto vybrať si konkrétny program, konzultovať takéto štúdium s vyučujúcim na vysielajúcej aj prijímajúcej univerzite a na základe vyhovujúcich podmienok uchádzať sa o štipendium cez organizáciu SAIA alebo cez program ERAZMUS.

V prípade programu ERAZMUS je však predtým, ako prijímajúca univerzita štúdium schváli, potrebné dohodnúť bilaterálnu zmluvu medzi univerzitami, k čomu, samozrejme, pomôže aj kancelária pre zahraničné štúdium na Trnavskej univerzite.

Štúdium prameňov, hľadanie literatúry či výskum v archívnych materiáloch je vďaka študentskému preukazu veľmi jednoduché aj pri jednorazových alebo častejších návštevách a práci v príslušných viedenských inštitúciách. Ročný preukaz na neobmedzený vstup na prezenčné štúdium v *Rakúskej národnej knižnici* (obr. 2 *Österreichische Nationalbibliothek* – www.onb.ac.at) sa dá vybaviť priamo na mieste za poplatok 10,- eur. K štúdiu v *Rakúskom štátnom archíve* (*Österreichisches Staatsarchiv* – www.oesta.gv.at) je potrebné rovnako sa prihlásiť a zistiť čo možno najviac informácií o lokalite umiestnenia daného prameňa, pretože Štátny archív je vo Viedni na viacerých adresách. Rovnako aj tu je treba rátať s poplatkom a to 10,- eur na týždeň/20,- eur na mesiac, resp. 42,- eur na rok. Štúdium archívnych materiálov je však pre potreby zahraničných študentov a vedeckých pracovníkov zjednodušené aj programom sprístupňovania materiálov na internete, o čom je najlepšie informovať sa priamo na stránkach buď knižnice, alebo archívu. Okrem týchto možností ponúka Viedeň aj mimoriadne množstvo múzeí a galérií disponujúcich rovnako verejne prístupnými študovňami. Pri príprave záverečných prác a pri rešeršovaní pramennej či sekundárnej literatúry, ale aj pri práci s artefaktmi, je preto návšteva Viedne viac než odporúčania hodná.

Miroslav Halák

Lekárska fakulta

Trnavskej univerzity a miesta klinickej praxe v Trnave

Lazaret s kostolíkom sv. Fabiána a Šebastiána na fotografii z prvej polovice 20. storočia

Pohľad na lazaret od Trnavky

V novembri si pripomíname založenie Lekárskej fakulty Trnavskej univerzity nariadením Márie Terézie z 9. novembra 1769. Akademický rok sa otváral 8. novembra 1770 a s vyučovaním sa začalo hneď na druhý deň, ale prednášky na lekárskej fakulte začali 29. novembra pre nedostatočne pripravené priestory. Na fakulte pôsobili tri katedry teoretických predmetov – katedra anatómie, katedra patológie, fyziológie a farmakológie, katedra botaniky a chémie. Klinickým predmetom sa venovala katedra interného lekárstva a katedra chirurgie, pôrodnictva a očného lekárstva. Lekárska fakulta dostala do užívania samostatnú budovu až po jej dostavaní v roku 1772. Dovtedy sa prednášky konali na rôznych miestach. Anatómiu a chirurgiu prednášal v priestoroch kláštora trinitárov (dnes jezuitov) Václav Trnka z Křovic (1731 – 1791), v odbore chirurgie a pôrodnictva vynikal profesor Jozef Jakub Plenck (1738 – 1807),

v budove kráľovského seminára viedol prednášky z biológie a chémie Ján Jakub Winterl (1738 – 1809) a v Adalbertíne prednášal fyziológiu a farmakológiu Adam Ignác Prandt (1739 – 1817) a Michal Schoretics, internista a patológ.

Prvé tri roky päťročného štúdia sa poslucháči medicíny venovali teoretickému poznávaniu lekárskeho vied a posledné dva ročníky ich zapájali do klinickej praxe v dvoch zariadeniach. Prvým z nich bola mestská nemocnica zvaná špitálik alebo xenodochium. Išlo skôr o sociálne zariadenie pre najchudobnejších a opustených Trnavčanov, ako o nemocnicu. V špitáliku bolo 12 lôžok. Budovu nemocnice začiatkom 19. stor. rozšírili a v tejto podobe sa zachovala dodnes vedľa kostolíka sv. Heleny.

Druhé zariadenie, kde mohli poslucháči medicíny vykonávať prax, bol mestský Lazaret, chudobinec, situovaný severne za hradbami mesta v susedstve dnešnej Kalvárie. Podľa tradície táto ustanovizeň bola zriadená v časoch vlády Mateja Korvína (1458 – 1490). Lazaret s príľahlou kaplnkou sv. Fabiána a Šebastiána (na fotografii z prvej polovice 20. stor.) sa udržiaval z príspevkov dobrodincov. Patronát nad správou zariadenia mala mestská rada. Lazaret slúžil pre najchudobnejších Trnavčanov, bezdomovcov a v čase epidémií tu bola zriadená nemocnica, ako to bolo aj v čase moru v roku 1710. Budova lazaretu bola jednoposchodová so štyrmi izbami, kuchyňou a príslušnými hospodárskymi miestnosťami. Vďaka plánom obdobia rekonštrukcie budovy v rokoch 1938 – 1939 vieme, že budova mala dĺžku 37 m, výšku 10 m a šírku 9,5 m, múry na prízemí dosahovali šírku 75 cm.

Miestnosti na prízemí mali valené klenby, okná na východnej stra-

ne 95x150 cm, dvere 90x190 cm, okná na západnej strane boli menšie 40x90 cm a dvere do hlavného vchodu mali 105x190 cm. Tieto údaje pomôžu čitateľovi mať lepšiu predstavu o budove, ktorá už dnes neexistuje. Statika budovy bola následkom výbuchu munície z havarovaného vojenského auta v roku 1945 veľmi porušená a začiatkom päťdesiatych rokov minulého storočia demolovaná. Budova Lazaretu tvorila jeden súvislý komplex s príľahlým kostolíkom sv. Fabiána a Šebastiána v dĺžke 10,10 m, výške 7 m a šírke 6,95 m. Rímskokatolíckej cirkvi, ktorá navrhla opravu kaplnky na vlastné náklady, sa nepodarilo dostať súhlas od vedenia mesta, a tak aj tento objekt bol zbúraný.

V rámci zdravotnej starostlivosti o obyvateľov Lazaretu nad činnosťou chirurgov, ošetrovateľov od roku 1771 dozeral mestský lekár, ako to vyplývalo z nariadenia mestskej rady. Chirurgovia liečili drobné poranenia a vykonávali menšie operácie. V lazarete sa postarali aj o žobrákov, ktorí tu neboli ubytovaní a prepustili ich, až keď sa vyliečili. V rokoch 1775 – 1776 tu bolo ubytovaných 20 – 30 žobrákov. O stravu, pokiaľ na ňu stačili príspevky dobrodincov, sa staral kuchár. Obyvatelia Lazaretu dostávali cez deň dve jedlá. Pri rekonštrukcii budovy Lazaretu v roku 1808 dalo mesto Trnava vyhotoviť a umiestniť nad vchodom do budovy mramorovú tabuľu pripomínajúcu návštevu panovníka s nápisom *TIRNAVIAE EXISTENS LAZARETHI VISITAT AEDAS CAESAR ET AFFICTOS QUI SIT AMARE DOCET, DIE VII. NOV. 1808.* – Budovu trnavského Lazaretu navštívil cisár a dal príklad, ako treba milovať. Dňa 7. nov. 1808

Alžbeta Hološová, Ústav dejín TU

Mgr. *Andrea* Kerestešová

Rodáčka z Hlinného vo Vranovskom okrese je absolventkou Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v odbore učiteľstvo pre I. stupeň ZŠ s rozšírením o odbor tvorivá dramatika.

Hoci nevyštudovala herectvo, napriek tomu už má ako herečka za sebou niekoľko seriálov: Ordinácia v ružovej záhrade, Svetlá pasáže, hlavnú postavu stvárnila v seriáli Českej televízie Rozprávaj (Vyprávěj). Svojím hereckým talentom

presvedčila aj v celovečerných filmoch Raftáči, Tri sezóny v pekle a pod. V lete tohto roka hrala vo filme Tajomstvo a zmysel života, a začiatkom roka 2014 bude mať premiéru film Všiváci. V súčasnosti sa pripravuje na nakrúcanie nového českého seriálu. Andrea sa stala patrónkou Národného združenia PKU a iných dedičných metabolických porúch.

Pamätáš sa na rozhodnutie ísť študovať na TU?

Pamätám sa naň veľmi dobre. Túžila som odísť niekam ďalej z východného Slovenska, vidieť a dozvedieť sa viac. Aj keď ma prijali na pedagogickú školu do Prešova, Trnava ma lákala viac – hlavne preto, že som tam mohla študovať tvorivú dramatikú. Asi ako každá mladá žena som chcela ísť ďaleko za slobodou. Napriek tomu sa veľmi rada vraciam na Slovensko, najmä domov.

Ako si spomínaš na štúdium v Trnave a čo Ti dala univerzita do života?

Pravdu? J Dala mi krásne štyri roky študentského života so všetkým, čo k tomu patrí. Naučila ma zodpovednosti, vytrvalosti, komunikácii, samostatnosti. Nevieť si svoj život bez zážitkov z univerzity ani predstaviť. Bolo to búrlivé obdobie mladosti, ale bez neho by som nebola tam, kde som teraz.

Asi každého čitateľa bude zaujímať, aká bola Tvoja cesta pred televízne kamery?

Cesta pred kamery bola viac-menej spontánna, ovplyvnená náhodami, osudmi, prekvapeniami. Bol to môj sen, ale nepatrla som k tým, ktorí idú hlavou proti múru. Len som tak akosi verila, že to raz vyjde. Už v priebehu štúdia som chodila na kastingy, komparzy, začínala som v reklamách. Učila som sa vlastne za pochodu pracovať s kamerou, ale aj sama so se-

bou. Bojovala som s trémou aj neistotou. A našťastie dnes som vlastne tam, kde som chcela byť. Mám sa dobre, cítim sa slobodne, môžem robiť to, čo milujem, a navyše žiť v krásnej Prahe, ktorá sa mi stala druhým domovom.

Hovoriš o splnenom sne. Máš aj ďalšie sny?

Vlastne všetko sa mi to podarilo asi aj na základe toho, že som mala sen – snívať a priať si napríklad zdanlivo nemožné – všetko sa môže splniť, keď človek verí. Teraz už snívam iné sny a opäť verím, že sa mi splnia. Ale o tých vám poviem, až keď sa splnia!

Čomu sa venuješ okrem herectva?

Venujem sa svojmu kocúrovi Kvíkovi, môjmu priateľovi, vareniu, cestovaniu, ale hlavne fotografovaniu – to je môj najväčší koníček. Podarilo sa mi vystavovať moje fotografie na výstave INDIGO 2012, ktorá v súčasnosti stále putuje po ČR. Teraz pripravujem druhú výstavu, ak pôjde všetko tak, ako má, verím, že na jar budúceho roka budem opäť vystavovať. Fotografovanie je pre mňa niečo, na čom môžem ukázať, čo vidia moje oči, ako vnímam a vidím svet. Navyše je to pre mňa uvoľňujúce, pretože som väčšinou v teplákoch, nenamaloovaná a strapatá; a mňa nevidí nikto, lebo som za objektívom.

Máš dajaké životné krédo alebo filozofiu, myšlienky, ktoré ovplyvňujú Tvoj život?

Som veriaca, Bibliu mám vždy po ruke, no tiež verím že v každom náboženstve je kus pravdy. Ale fascinuje ma

aj celý vesmír, príroda hmota i nehmota. Tiež sa riadim myšlienkami, na ktoré prichádzam v priebehu svojho života. Niekedy človeka inšpirujú ľudia okolo, niekedy situácie, inokedy život sám. Tak napríklad myšlienky:

Skúsenosť je neprenosná. Ako sa správaš k životu ty, taký bude on na teba. Strach je opak lásky.

Čo by si odkázala študentom Trnavskej univerzity?

Ďakujem, mám radosť keď mi niekto dá priestor na odkaz. Ja by som len toľko: milujte svoj život, milujte sami seba a všetko, čo je stvorené. Tešte sa z každého rána. Všetko „zlé“ je vlastne dobré, pretože vám to otvára oči a pomáha vám poznať, čo je dôležité. A hlavne NEBOJTE SA!

Lubomír Rendár

Tradiícia *zakorenená* v ignaciánskej spiritualite

Otvorenie Trnavskej univerzity v roku 1635 bolo skromné len s niekoľkými študentmi a profesorami, predsa sa postupne rozvinulo do úctyhodných rozmerov pri jej presťahovaní do Budína. Tento prudký rast si vyžadoval prípravu jednotného školského systému, ktorý napokon vznikol v podobe známeho Ratio studiorum. V rokoch 1561 až 1773 Spoločnosť Ježišova na Slovensku viedla dve univerzity a trinásť kolégií. Dnes na Slovensku pôsobí jedna jezuitská teologická fakulta, ktorá je súčasťou Trnavskej univerzity a tiež členom Asociácie jezuitských univerzít v Európe a v Libanone (ASJEL). Jezuitské školstvo sa i dnes riadi zásadami, ktoré vychádzajú z Duchovných cvičení sv. Ignáca, ktoré stručne predstavíme.

Ladislav Csontos SJ

Východisko

Na samý začiatok duchovných cvičení kladie sv. Ignác rozjímanie pomenované Princíp a fundament. Tu sa odpovedá na otázku: Čo si mám najviac želať, skôr ako by som urobil akékoľvek rozhodnutie? Alebo inak povedané: Aký má byť kontext všetkých rozhodnutí, ktoré urobím? Toto prvé cvičenie predstavuje veľmi seriózne a vážne usporiadanie ľudského vnútra. Z odpovedí na ne vychádzajú základné princípy ignaciánskej spirituality a jezuitských diel:

Koncept stvorenia

Človek je Boží a pre Boha a Boh je darom a šťastím človeka. Sv. Ignác to všetko vidí v Ježišovi Kristovi Bohočlovekovi, ktorý dokonale uskutočňuje oslavu a službu človeka Bohu, spojenú s opravdivým ľudským pokojom a šťastím, ktoré je ovocím dobrej vôle. Dobrá vôľa človeka, to je vlastne vôľa stotožnená s Božou vôľou, je to vôľa Boha chváliť, ctíť a slúžiť mu, a preto je to vôľa plná lásky. Všetky „ostatné veci na povrchu zeme sú stvorené pre človeka, aby mu pomáhali dosiahnuť cieľ, pre ktorý je stvorený“. Cieľ všetkých stvorení sa uskutočňuje a naplňa v človekovi. Keď ich človek ako rozumná a slobodná bytosť prijíma, aj ony prostredníctvom neho slúžia Bohu a pričiňujú sa o jeho oslavu a chválu.

Princíp natoľko ... nakoľko

Jednoducho povedané: Boh je a musí byť vždy na prvom mieste. Človek používa stvorené veci nielen podľa

prírodných závislostí, ale predovšetkým v ich závislosti stvorenosti od Boha. Nakoľko veci pomáhajú tejto spolupráci, natoľko ich treba používať; obrátene nakoľko tejto spolupráci prekážajú, natoľko sa ich treba zriecť.

Princíp indiferencie

Indiferencia značí predovšetkým rovnováhu ducha, slobodného od slepých citových väzieb alebo od odporu voči stvoreniam, ducha pripraveného na prijatie všetkého, čo je samo osebe dobré, vhodné alebo prinajmenšom indiferentné, nie zakázané, a čo sa ukáže pomáhajúce na dosiahnutie cieľa. Je to zároveň pripravenosť vzdať sa všetkého, čo sa ukáže ako nevhodné alebo prekážajúce tomuto cieľu. Indiferencia je takto pevným základom vyrovnanej duše, ktorú z rovnováhy vyvedie iba ohľad na vzťah stvorení k poslednému cieľu, vzťah k Bohu.

Princíp viac

Sv. Ignác uzatvára fundament poslednou zásadou, ktorú môžeme nazvať zásadou dokonalosti, ustavičného pokroku a tiež zásadou maximalizmu: „... túžiac po tom a voliac si jedine to, čo nás lepšie vedie k cieľu, pre ktorý sme stvorení.“ Táto posledná veta fundamentu je určitým spôsobom zjavením ducha sv. Ignáca a celých jeho Duchovných cvičení. Nestačí mu len to, čo je presne nutné a čo stačí, on túži, hľadá a vyberá si to, čo je lepšie, čo viac pomáha. „Viac a lepšie“ – to je jeho heslo. Jeho zmysľovanie vždy smeruje tam, kde možno vykonať viac pre Božiu slávu a pre dobro duší.

Z toho vyplývajú dôsledky pre výchovu a vzdelávanie, ktoré známy americký jezuita John J. Callahan formuloval nasledujúco:

„Láska k Bohu, láska k sebe, láska k všetkým veciam ako prichádzajúcim od Boha, uznanie svojho miesta v stvorení, analýza a vyhodnotenie, čo pomáha a čo prekáža pri dosiahnutí cieľa ľudského života, vnútorná sloboda, sebadisciplína, voľba, túžba byť lepší a konať viac.“

Takýmto spôsobom dáva princíp a fundament základnú ignaciánsku víziu pre jezuitskú výchovu a vzdelávanie.

Druhá časť duchovných cvičení

Boh, ako ho prezentuje sv. Ignác v Duchovných cvičeniach, je božská všemohúca osoba, ktorá sa celkom prirodzene rozdáva aktom stvorenia. Boha vidí, ako pracuje pre tento svet. V bohatstve a kráse stvorenia a jeho lásky sa ustavične zjavuje Božia vernosť a dôveryhodná láska. Boh stvoril nielen veci, ale aj osoby, ktoré obdaril slobodnou vôľou – dal im účasť na Božských schopnostiach myslieť, milovať a tvoriť. Pretože ľuďom udelil slobodu, stali sa slobodnými vstúpiť do vzťahu lásky k Bohu, k iným ľudským bytostiam, a napokon k všetkému stvoreniu. Toto znamená uskutočňovať Boží plán alebo Božiu vôľu. Nech bol Ignác čokoľvek, rozhodne bol realitom. Skúsenosť jeho vlastného života jasne ukázala, že ľudská bytosť vo svojej slobode si dokáže nežiť podľa Božích láskavých ponúk a túžob pre človeka. Táto osudová voľba prináša mravnú biedu do sveta. Ignácova vízia vzťahu, ktorý jestvuje medzi svetom a Bohom, je spojitý prúd výmeny inšpirovaný láskou. Hriech je však simultánne, nevernosť voči Božej nezmeniteľnej láske, ktorá riadi vzťah k milujúcemu Bohu. Ľudská slobodná vôľa obchádza Božiu výzvu, profanuje sa a zároveň zbožstvuje niečo iné, čomu slúži pre svoje uspokojenie. Stvorenie, ktoré malo nájsť v ľudskom bytí cestu k Bohu, sa takto dostáva do slepej uličky. Nie je to len osobná a individuálna záležitosť, ale je to vesmírne nešťastie a hrôza. Podľa P. Callahana z toho vyplýva niekoľko dôsledkov:

Dobrota sveta

Všetko, čo jestvuje, pochádza od milujúceho, sebazjavujúceho sa Boha Stvoriteľa. Všetko je prístupné na štúdium. Principiálne teda nemôže byť protirečenie medzi vedou a vierou. Ťažkosti a konflikty, ktoré sa môžu vyskytnúť pochádzajú skôr z omylnosti ľudského chápania ako z prirodzenosti vecí. Čím viac poznávame svet, tým viac poznávame Boha.

Dôstojnosť ľudskej osoby

Ľudská bytosť má účasť na tej istej dôstojnosti, ktorú dostalo od Boha všetko stvorenie. Pritom však dôstoj-

nosť ľudskej osoby je kvalitatívne odlišná a oveľa vyššia. Každý človek je predmetom osobitnej Božej lásky, je stvorený na podobu a obraz Boží. Každý človek je obdarený schopnosťou myslieť, milovať, tvoriť a voliť si. Čím viac človek rozvíja tieto schopnosti, tým viac sa stáva človekom a osobnosťou, tým viac má aj účasť na Božom živote.

Nádej v prítomnosti zla

Morálne zlo pochádza zo slobodnej voľby a zneužitia stvorenia. Poznatky atómovej fyziky alebo ekonomie sú dobré. Zneužitie nukleárných zariadení alebo ekonomické manipulácie sú zlom. Nádej vychádza z dôvery, že túžba po spravodlivejšom svete, ktorá je v každom človeku, je aj túžbou verného a milujúceho Boha. Ľudia si fakticky volia spolupracovať s Bohom na vytvorení lepšieho sveta. Aby človek mohol participovať na tvorení sveta, musí byť schopný kriticky zhodnotiť veci z hľadiska hodnôt, ktoré sú založené na fakte stvorenia..

Význam predstavivosti

Dôležitosť predstavivosti v spiritualite sv. Ignáca je zrejmá. Prostredníctvom nej človek môže vidieť, dotýkať sa, počuť a cítiť Božiu vôľu a krásu stvorenia. Predstavivosť je prvý krok človeka k jeho účasti na Božej tvorivej schopnosti. Jazyk a literatúra, krásne a dramatické umenia, vytváranie utópií a matematických teórií, nové spôsoby riadenia, odvrátenie pohrôm a napomáhanie zdravia – tieto tvorivé aktivity humanizujú človeka.

Učiteľ ako sprievodca

Úloha duchovného vodcu je byť sprievodcom, ktorý pozorne počúva rozprávanie exercitanta o duchovných hnutiach, ktoré ním hýbu, ako tým, čo by mu zvonka vtlačal myšlienky. Táto prax je pôvod dôrazu na študenta v jezuitskej edukácii. Počúvať, budovať študentovu skúsenosť a vnútro, pomáhať mu je poslaním jezuitského učiteľa ako sprievodcu.

Dôležitosť túžob

Kniha Duchovných cvičení hovorí o robení rozhodnutí. Ignác ukazuje, že človek robí rozhodnutia nielen intelektom, ale aj srdcom (túžbami a citmi). Voľba teda vychádza z kombinácie poznania a cítenia, ktoré menuje túžbou. Medzi jeho skúsenosťami vyniká zážitok prirodzenej túžby ľudského srdca komunikovať v láske s Bohom. Jezuitská edukačná tradícia vždy obsahovala hlbokú úctu voči srdcu, ktorými vplýva na voľby v ľudskom živote. Preto edukácia je zameraná na celú osobnosť. Slobodné umenia rozvíjajú srdce tak dobre ako intelekt a vedú študentov k vnímavosti voči svojim vnútorným hnutiam. Rady a spoločný zmysel poskytované učiteľom sú hľadaním Božej vôle vo vlastnom živote.

Univerzitné pastoračné centrum
sv. Stanislava Kostku
v TRNAVE

e-mail: upece.tt@gmail.com, www.upece.sk

mobil: 0949 481 323

IČO: 37851195

0908 281 588 (páter Braňo)

B.ú.: 6628571009/1111

Pravidelné akcie v týždni:

Sväté omše:

Streda a nedeľa o 19.30 v Jezuitskom kostole
Piatok anglická svätá omša o 19.00 v UPC
na Františkánskej 34

Spovedanie:

pred každou svätou omšou

Adorácia:

vždy v stredu pred svätou omšou

Modlitba sv. ruženca:

vždy v nedeľu pred svätou omšou

Služba Ucha:

(sv. spoveď, rozhovor, duchovné vedenie)

Utorok: 15.00 – 18.00

Štvrtok: 15.00 – 18.00

UPC na Františkánskej 34

Agapé (pohostenie, spoločenstvo):

každú stredu po svätej omši

A ešte...?

- volejbal, futbal: pravidelne v Mariánskej sále
- stretná
- spoločenské hry
- dobrá partia
- spevácky zbor – nedeľa, utorok, streda

Ďalšie akcie:

Ples UPC, Ľudovica, Katarínkovica,
divadlo UPC (*chystáme veľké predstavenie !!!*), ...

